

DOLENJSKI LIST

VIJSKA KNJIŽNICA
JARCA
JSTO

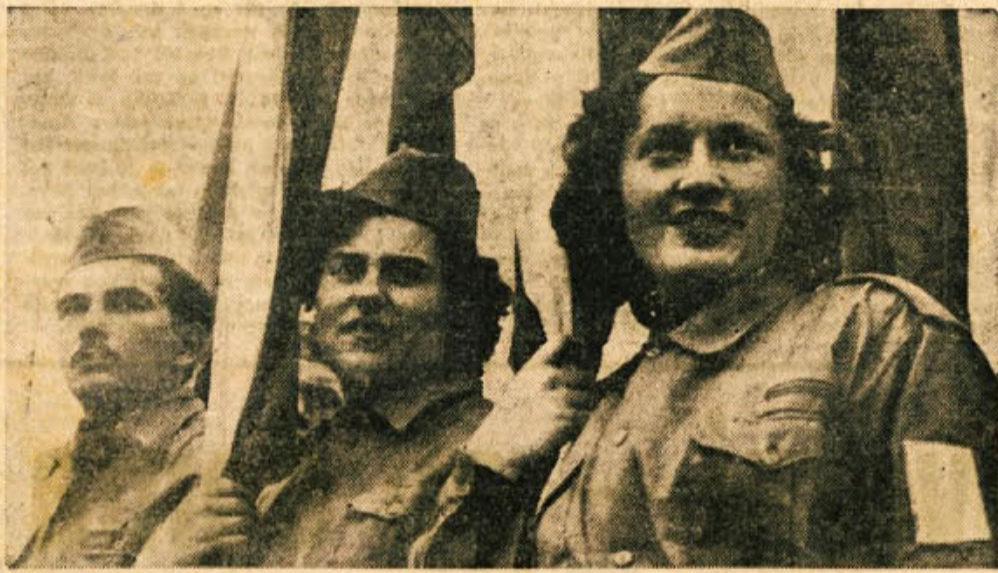
GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 300 din oziroma 3 smer. dolarje — TEK RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 44 (450) LETO IX
NOVO MESTO, 6. NOVEMBRA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 37 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje «Slovenski poročevalec» v Ljubljani

ČEZ DVA TEDNA...

Res, samo še 14 dni nas loči od velikega praznika, ko bo skupnosti izročeno največje delo 54.000 fantov in deklet iz vseh jugoslovanskih republik — avto cesta Ljubljana—Zagreb. Sestavljen je spored prireditelj zaključnih slavnosti; začele se bodo že 20. novembra s sprejemom, ki ga bo pripravil Centralni komitei LM Jugoslavije za predstavniške Invešcijskih grup in gradbenih podjetij, ki so skupno z mladino uresničili to veliko delo. To pa pravzaprav ne bo le poslednje srečanje, temveč prisrčen, navdušen snasvidenje za prihodnje leto, ko bo avto cesta BRATSTVA IN ENOTNOSTI stekla še v Srbiji in Makedoniji.

V petek, 21. novembra, bo v Novem mestu velik zabavni večer; nastopili bodo najbolj znani orkestri in pevci. Večer bodo graditelji avto ceste posvetili Novomeščanom, ki so bili teh 8 mesecev dela tako tesno povezani z največjim jugoslovanskim gradbiščem v tem letu.

V soboto, 22. novembra, bo predsednik Ljudske mladine Jugoslavije Mika Tripalo odkril na Otočcu spominsko ploščo brigadirjem, ki so zgradili letošnji odsek avto ceste, tam pa bodo postavili tudi «Brigadirja», velik kip Lofzeta Dolinarja. Tu bodo navzoči komandanti vseh brigad, ki so letos gradile ceste. Zadnje dni pred otvoritvijo nove ceste bodo preživeli v naseljih, kjer so v preteklih mesecih gradili njene temelje, doma pa bodo svojim brigadirjem lahko povedali, kako slavnostno je bila cesta, delo 54.000 mladincev in mladink, izročena ljudstvu. Ta dan popoldne bo v Novem mestu odprta tudi razstava o delu brigadirjev na vseh področjih. Zvečer bo v Domu JLA in v kinu Krka svečan spored za številne goste, ki so povabljeni.

23. november — dan zmagoslavja in radostnih pesmi tisočev in desetisočev, ki so ceste gradili, dan tople hvalečnosti stotočev in milijonov, ki ceste sprejemajo v uporabo. Ob devetih dopoldne, kakor računajo prireditelji, bo prezezan trak na novi cesti. Gostje si jo bodo nato ogledali v vsej njeni dolžini, nato pa bo dopoldne na novomeškem Glavnem trgu velik miting. Udeležili se ga bodo vsi graditelji zadnje izmene, prebivalci Novega mesta in Dolenjske ter številni gostje iz vseh krajev domovine.

Velike skrbi ima te dni pripravljalni odbor, ki ga vodi sekretar okrajnega komiteja ZKS tov. Jože Borštnar, v nemem pa sodelujejo predstavniki Ljudskih republik Slovenije in Hrvaške, Glavnega štaba MDB, investitorjev in Novega mesta.

Veliko slavi, naš največji letošnji praznik, se približuje. Ze zdaj vabimo na njegovo prireditelje, zlasti pa na zaključni miting 23. novembra, delovne ljudi Novega mesta, njegove okolice in iz vseh naših dolenjskih in spodnjeoposvskih krajev!

PRODUKTIVNOSTI NISMO DVIGNILI

Važne ugotovitve 2. skupne seje obeh zborov OLO: od izpolnitve letošnjega plana je odvisen naš start za leto 1959 — Pomanjkljivosti ne ugotovljamo na splošno, temveč samo konkretno, za vsak posamezen primer — Čemu nimamo v okraju boljše evidence o kreditih in njihovi porabi? — Se vedno prešibka povezava med podjetji in organi, ki spremljajo razvoj gospodarstva — S slabimi podjetji in s kolektivni, ki se bore s težavami, mora imeti okraj kot občina tesnejše stike — Plan za 1959 moramo pravočasno sestaviti, vendar od podjetja in občine navzgor, ne pa narobe

V četrtek, 30. oktobra je bila v Domu ljudske prosvete druga skupna seja obeh zborov OLO Novo mesto. Prisostvovali so ljudski poslanci in tovariš Viktor Avbelj, podpredsednik izvršnega sveta LRS.

Poročilo sveta za finance in družbeni plan o polletni realizaciji družbenega plana okraja je podal Tone Pirce, predsednik okrajnega sveta za finance.

Poletna proračunska potrebnost nam kaže, da je bilo od skupnih izvršenih izdatkov v višini 634.643.000 din porabljeno vseh 100% za administrativni del proračuna, to pa zato, ker predpisi ne dopuščajo financiranja negospodarskih investicij, če imajo teritorialne enote za kritje izdatkov odobren pri banki kratkoročni kredit zaradi neenakomernega dotekanja proračunskih dohodkov. Izvršitev skupnih proračunskih dohodkov znaša 40% predvidenega plana, s posojilom vred pa je bil plan dohodkov 30. 6. 1958 dosežen z 51%.

V primerjavi z letom 1957 napredek, za letos: pod planom!

Celotni družbeni produkt v družbenem sektorju gospodarstva je bil v prvem polletju dosežen z 46% ali za 26% višji kot v istem obdobju lanskega leta. Neto plače so dosežene v odnosu na letni plan s 44% in so za 15% višje kot v istem obdobju lanskega leta, medtem ko je število zaposlenih naraslo za 11%. Proračunski prispevek delavcev je bil dosežen v prvem polletju le s 37% in ni pričakovati, da bi bil plan do konca leta dosežen. Narodni dohodek je bil dosežen s 43% vendar je za 16% višji kot v istem razdobju lanskega leta.

ALI V TOVARNI — ALI DOMA

nikakor pa ne na dveh stolih: za strojem in hkrati v kmetijstvu — Na seji Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o delovni disciplini, odvisni delavcih v podjetjih, ocenili delovnih mest o tarifni politiki in še o marsičem, kar vpliva na dvigovanje in padanje življenjske ravni naših delovnih ljudi

22. oktobra je bila seja predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto. Brez večjih referatov se je razvila pomembna razprava, ki je segla v zelo široko področje. Seje sta se udeležila tudi gosti iz Ljubljane, tajnik republiškega odbora Zveze sindikatov France Borštnik in član predsedstva republiškega odbora Leopold Kreš. Oba sta pripomela, da je bila razprava široka in plodna. Člani predsedstva OSS so se pogovorili o marsičem: o obnih zbiorih, o njihovi vlogi in nalogah, ki so pred sindikalnimi podružnicami, o izkoriščanju socialnega zavarovanja po posameznikih, o odnosu gospodarske organizacije in komunne in še marsikaj.

Jemamo plan in odvajamo davčate, za vse ostalo pa ima glavna ulesava? Pogosto je slišati vzhdihe: Saj bi sindikat še šel, ko bi bil kadri! Vse boljše poberejo organi delavskega upravljanja, za nas pa ne ostane nič. Takšno stališče je zmotno. V sindikalno delo moramo uvesti nove kadre, predvsem take, ki bodo znali kolektivno razviti, vključiti v delo vse člane sindikata in bodo tako ustvarili kolektivno delo in odgovornost.

Je podjetje izpolnilo gospodarski načrt za tekoče leto; govorijo naj zlasti o proizvodnosti dela. Poročilo se mora dotakniti vprašanja odnosov podjetja-komuna, o katerem že več let razpravljamo. Kakšna je bila povezanost izvoljenega predstavnik, ki je podjetje zastopal v zboru proizvajalcev, z volivci, ki so ga izvolili? Ali smo se že premaknili s tiste točke povezanosti komuna-podjetje, ko nas pozna občina in takrat, ko spre-

V Zvezo komunistov so v tovarni Djuro Salaj sprejeli 14 novih članov

Pretekli petek popoldne je bilo v tovarni celuloze in papirja «Djuro Salaj» v Vidmu-Krškem slavnostno razpoloženje. V sindikalni dvorani so se zbrali vsi komunisti podjetja, da slavnostno sprejmejo v svoje vrste nove člane. Vse tri organizacije ZK roto-tovarne so posvetile zadnje čase vsi skrb sprejemu novih članov. Skupno s tovarniškim komitejem ZK so pregledali seznam kolektiva in ugotovili, da je v podjetju še dovolj delavcev, ki imajo pogoje za člane ZK. Trenutno so organizacije predvidele 14 novih članov, ki so jih

Počastili smo njihov spomin

Na vseh pokopališčih, pred spomeniki in spominskih ploščami, ob spominskih znamenjih in na krajih, kjer so padali tujimiralni naši najdražji, smo v soboto in nedeljo prižgali lučke in polagali vence, šopke in pozno jesensko cvetje. Vreme je bilo pusto in turbno, a počivališča naših dragih so bila ta dan polna toplih spominov in nešteti obiskov.

Praznovanje Dneva republike

29. november, državni praznik FLRJ, bomo slavili letos na soboto. Ker je naslednji dan nedelja, bo dela prost dan tudi ponedeljek, 1. december.

Ludvik Kebe — predsednik OSS

Na zadnji seji okrajnega sindikalnega sveta je bil 22. oktobra izvoljen za novega predsednika OSS tovariš Ludvik Kebe, član plenuma republiškega sveta sindikatov.

Nova sodnika

Na seji obeh zborov OLO je bil 30. oktobra izvoljen za sodnika okrajnega sodišča v Vidmu-Krškem Franc Nunčič; za sodnika okrajnega sodišča v Novem mestu pa Ferdo Tomišek. Oba sta diplomirana pravnik. Izvoljenih je bilo tudi 28 sodnikov popotnikov okrajnega sodišča v Vidmu-Krškem.

VREME

ZA CAS OD 7. DO 16. XI.
Okrog 8. novembra kratkotrajne padavine, nato približno dva dni suho oz. lepo vreme. Zatem nekaj dni padavine z ohladjitvijo, ki bodo pozneje prešle v sneg. Sredi novembra bo suho in mrzlo vreme.

Krepimo družbeno upravljanje, ne pa birokracijo!

Obdorniki OLO sprejeli predlog o združitvi malih občin

Ze pred sejo je bilo slišati razne komentarje za združitve in proti združitvi občin. Predlog, v katerem smo poročali 23. oktobra, je bil sledeč:

Občine Novo mesto, Sentjerne in Straža Toplice naj bi se združile v novo občino NOVO MESTO;

občine Črnomelj, Metlika in Semčje v novo občino ČRNO-MELJ;

občine Mirna, Mokronog in Trebnje v novo občino TREBNJE;

občini Kostanjevica-Podbočje in Videm-Krško pa v novo občino VIDEM-KRŠKO. Ne spreminjene bi ostale dosedanje občine Brežice, Senovo, Sevnica in Žužemberk.

Utemeljitev: namesto 680 službenecv, kot jih imajo občine zdaj, jih bodo imele z združitvijo le 511. S tem bi bilo v administraciji prihranjenih 40 do 50 milijonov, ki bi jih lahko porabili v druge namene. Zdad odpade na enega službenca občine 238 prebivalcev, po združitvi pa bi prišlo na enega službenca 307 do 318 prebivalcev. V sklade povečanih občin se bo stekalo zaradi združitve več denarja in bodo tako gospodarsko bolj samostojne. Sredstva za negospodarske investicije bodo lahko boljše izkoriščena. Zdad se steka v občinske sklade samo po nekaj milijonov, s katerimi kupijo lahko le nekaj opreme, ne morejo pa graditi.

Razprava je bila živahna. Nekaj izjav iz njenega poteka:

OBDOBNIK IZ METLIKE: — Pri nas smo imeli več sestankov v zvezi z združitvijo. 208 volivcev se je izreklo, naj nam občina ostane. Pri nas narodni dohodek stalno raste. Število delavcev in službenecv se veča, še bolj pa se bo povečalo, ko bo začela obratovati predilnica Novotoksa. Po združitvi bi moral ostati v Metliki močnejši krajevni urad. Lani smo izdali okoli 2000 davčnih potrdil (!).

SENTJERNEJSKI OBDOBNIK: — Potrebno bi bilo, da tudi naša občina ostane. Sestanke v zvezi z združitvijo še nismo imeli in tudi podrobnih podatkov, kot jih je pripravila Metlika, za to sejo nismo pripravili. Priključujemo se zahtevam Metlike.

TOVARIS KUŠLIAN: — Ljudi na vasi motijo romanja v mesto zaradi raznih potrdil. V mestih, sedežih občin, bodo pred uradi vrste. Kmetje bodo izgubili veliko časa. Tudi avtobusne zveze so slabe.

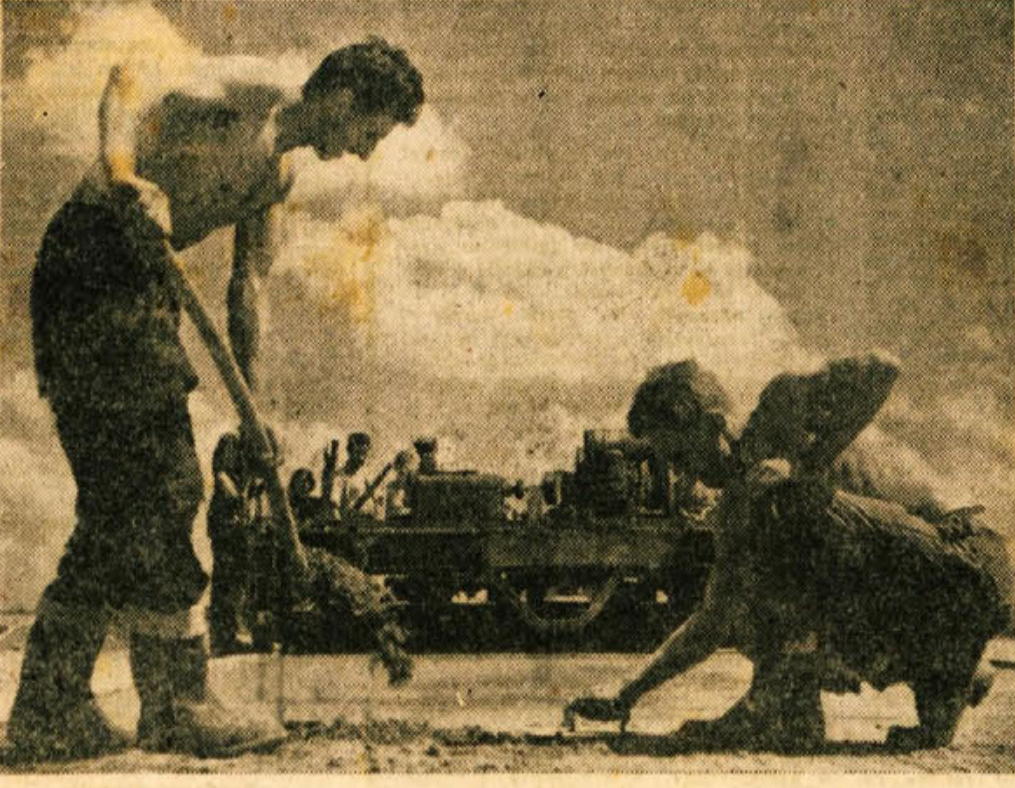
TOVARIS ERNO ŠALI: — Za Stražo je združitve primerna. Male občine ne dobe strokovnjakov, ki bi jih po predpisih morale imeti. Če bomo odstopili z združitvijo pri drugih občinah, potem bodo tudi pri nas težave.

OBDOBNIK IZ MOKRONOGA: — Naša težnja je, da bi bila Mirenska dolina ena občina.

NEKI OBDOBNIK: — Ukinitve nekaterih občin. Ljudje bodo rekli: »Kakšen si ti župan, da si nam občino zapraviš.« (Smeh v dvorani).

PREDSEDNIK FRANC PIRKOVIČ: — Komisija je pripravila predlog o združitvi občin. O njem so in bi morali razpravljati vsi občinski ljudski odbori in organizacije. O tem so pisali tudi časopisi. Zato me čudi pismo, ki smo ga dobili od komunistov iz Metlike, v katerem niso bili seznanjeni in da zahtevajo obrazložitve. Vse organizacije in vsi ljudje bi morali biti seznanjeni s tem. Če niso, jim mi tega nismo dovolj pojasnili.

Razvoj v malih občinah ne bo mogoč iti tako hitro naprej kot v velikih. Finančna sredstva malih občin niso dobro izkoriščena. Tudi strokovnega in administrativnega kadra malim občinam primanjkuje. Nekatere občine imajo precej nesposobnega kadra. Poborniki proti združitvi so v glavnem občinski aparati, toda te aparate bomo razčistili, če pride do združitve ali ne. V Metliki neki ljudje govorijo: »Nam ni za občino ampak za sodbno,« to pa zato, ker ljudje, ki hodijo na sodbo, pustijo pri njih denar. Ljudem lahko pojasnimo nujnost in koristnost te združitve, če hočemo

Zdad je tudi ta slika samo še spomin, lep, topel spomin na zmagovito bitko na avto cesti. Brigadirji strežejo finišerju, velikanu, ki utrjuje in gladno novo cesto. Od starta do cilja je stekla v pičlih 8 mesecih, odkar je letos pozimi postavil maršal Tito mlademu rodu naših narodov velika naloga: ZGRADITE AVTO CETO BRATSTVA IN ENOTNOSTI — Brigade in podjetja hite zdaj z zadnjimi zaključnimi deli, da bo nova magistrala v nedeljo, dne 23. novembra zasijala v vsaj svoji črno-beli lepoti.

Produktivnosti nismo dvignili

(Prenos s 1. strani)
Z lansko doseženo 83% z obrati KGP Novo mesto na 140%, Narodni dohodek je dosežen z 41%, plače pa s 54%.
V gospodarstvu je bil dosežen bruto produkt v odnosu na letni plan s 82%, količinska proizvodnja na 85%. Narodni dohodek se giblje v odnosu na plan v višini 89%, v primerjavi z lanskim se je letošnja politična realizacija dvignila za 2%.

Družbeni bruto produkt gradbeništva je v I. polletju izvršen s 40% v odnosu na letni plan. To odstopanje je nastalo zaradi znižanja plana pri SGP Pionir. Vsa gradbena podjetja poudarjajo kot glavni problem zmanjšanja produktivnosti povečanje šumarske delavnosti.

Skupna letna realizacija plana v prometu je bila dosežena v višini 87%.

Če primerjamo podatke za prvi okraj Novo mesto za prvo polletje 1958, plan in realizacijo v trgovini, je plan v trgovini dosežen s 58%, v merilu celotnega sedanega okraja pa samo s 49%. Največji izpad od plana je v občinah Brežice in Videm - Krško. Družbeni bruto produkt je v merilu bivšega okraja dosežen s 67%, po novem teritorialnem obsegu da samo s 49%. Družbeni proizvod za prvi okraj je ustvarjen s 50%, v novem okraju pa s 33%.

Plan v gostinstvu je bil presežen, na kar je precej vplivala avtocesta.

V I. polletju 1958 je bil dosežen plan obrti in komunalne obrti za celoten okraj v vrednosti proizvodnje in storitev s 96%, narodni dohodek s 54% in plače s 62%. Pri kmetijskih združenjih bodo oddvojlji nekmetijsko delatnost do konca leta 1958, razen pri 3 KZ, kjer sta zaposlena le po dva uslužbenca. Pri teh KZ bi bil z oddvojljivjo trgovskih poslovanja ohranjen obrat in njihov rentabilni račun.

Letošnji plan dohodkov iz gospodarstva je bil izvršen 35%. Izven gospodarstva pa 42% nasram planu.

Razprava o poročilu je bila dolga. Objavljamo nekaj glavnih navedb in ugotovitev.

Ivan Hočevar: — Poročila morajo biti hitreje predložena. Med uslužbeni, ki zbirajo podatke, mora biti večja disciplina, pa tudi obrazce morajo prizadeti uslužbenici dobro poznati. Goslinjska, trgovska in obrtna zbornica morajo bolje odigrati družbeno vlogo in se tudi kadrovske izpopolniti.

Miloš Jevčič: — Podjetja so sezonskega značaja in izgotovijo največ produktov v drugem

polletju. Na natečajih so isti pogoji za obrt in industrijo. Spremeniti je treba davčno politiko v obrti.

Ivan Novšak: — Plan izvzosa se je zataknil pri Mirni, kjer je bila predvidena kooperacija z Madžarsko, pri Industriji obrtve, kje predvidene investicije še do danes niso gotove, in v Novotoku, kjer je prišlo do nepredvidenega zastaja.

Papirnati plani nam nič ne koristijo!

Podpredsednik IS VIKTOR AVELJ: — Ugotovitev, da boste vse v redu izpeljali, kakor predvideva plan, je precej lahka. Treba pa je naloge konkretno določiti (pri katerem podjetju in kaj je treba izboljšati). Vsa vodstva naših gospodarskih panog morajo sodelovati pri premagovanju ovir za uspešnejši plan. Standard se ne povečuje tako, kot je bilo predvideno, nekele se celo zmanjšuje. Tudi v Sloveniji več uvažamo, kot je bilo predvideno s planom, a manj izvažamo. Plani so bili slabo sprejeti. Okrajni plani morajo biti sestevke občinskih planov, ti pa sestevke planov podjetij.

Proizvodnost ni narasla za predvidene 4%. Glavni razlog za to postavlja sistem delitve dohodka in nagrajevanja, ki ga je treba dopolniti. Večja proizvodnost mora biti družbeno pravilno nagrajevana, za kar se pripravljajo predlogi. Novih kapacitet ne bo, zato moramo čim bolj izkoristiti obstoječe.

Za negospodarske investicije

Je bilo v novem okraju realiziranih samo 4 milijone dinarjev. Tudi v trgovini, obrti in gostinstvu ni bilo opaziti nekega večjega premika — se pravi, da je bilo v tista podjetja, ki dvizajo standard, premalo vloženega.

Zagotoviti je treba popolno disciplino na področju cen. Povšanje prejemkov ne sme biti samo kratkorojno, kar bi bilo, če bi hkrati spet narasle tudi cene. Novo mesto je po večini artiklov na tretjem mestu, kar zadeva draginjo, čeprav je vaše področje kmetijsko. To se dotaja lahko samo zaradi slabe organizacije. Zadrugne organizacije in privatnike je treba prisiliti, da se držijo določenih cen.

Funkcionalni izdatki na področju šolstva preveč padajo. Sredstva, ki ostanejo zaradi združitve občin, je treba nameniti tudi za funkcionalne izdatke.

Frane Pirkovič: — Zbor proizvajalcev pri občinah morajo intenzivneje spremljati delo gospodarskih organizacij. Tajništvo za gospodarstvo in plan naj nudi pomoč občinam in gospodarskim organizacijam, da bodo planske naloge izvršene. Odborniki okrajnega zbora proizvajalcev naj skitujejo organe upravljanja podjetij in jim s pomočjo občinskih ljudskih odborov pomagajo pri reševanju halog.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Čeprav je bil doslej napredek v razorožitvi zelo počasen in je včasih kazalo, da sta bila za en korak naprej storjena dva nazaj, vendarle drži, da se je marsikatero sporno vprašanje razčistilo in je marsikateri predsek izgubil. Nezaupanje seveda še ni izginilo. To dokazuje ženevska konferenca o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem, ki se je začela prejšnji petek. Pred to konferenco je bila poleg tudi v Ženevi konferenca vzhodnih in zahodnih znanstvenikov, ki so dosegli pomemben sporazum o sredstvih in sistemih za odkrivanje ilegalnih poskusov in za nadzorstvo nad izvajanjem morebitnega sporazuma o prenehanju poskusov.

Teško si je zamisliti sedanjo ženevsko konferenco brez konference znanstvenikov, ki so državnikom in politikom dali v roke znanstvene metode za odkrivanje poskusov, s tem pa tudi odvzeli odgovornosti vesilam pravico do izgovorov, češ nasprotniku ne morem zaupati, ker me lahko prevari. Možnost sporazuma se je torej zdaj osredotočila na dve stališči: Zahod se poteguje za postopno prenehanje poskusov — v enoletnih presledkih — da bi po vsakem letu ugotovili, ali je nadzorstveni sistem dobro deloval. Ko bi se Zahod prepričal, da nadzorstveni sistem dobro deluje, bi bil voljan skleniti sporazum o dolgotrajnem prenehanju poskusov ali prenehanju poskusov za nedoločen čas. Zahod torej daje prednost nadzorstvu. Sovjetska zveza nasprotno predlaga sporazum o prenehanju poskusov za zmeraj. Nato pride na vrsto nadzorstvo.

Kljub slabim izkušnjam iz preteklosti

lahko vsaj upamo, da ti dve stališči nista toliko vsakebi, da bi bil sporazum nemogoč. In res, po največjih poročilih je sovjetski delegat Carapkin v zasebni izjavi dejal, da je ZSSR predlagala dokončno prenehanje poskusov, da pa je voljna privoliti v vzpostavitev nadzorstvenih postaj na svojem ozemlju. Seveda bo potrebno popuščanje na obeh straneh, sicer s sporazumom ne bo nič. Prerokovalci uspeh ali neuspeh ženevski konferenci zdaj, ko se je ta komaj začela, je jalov posel. Utemeljeno pa je upanje, da bo

boje vsake novotarije. Toda dejstvo, da je novi papež imenoval za državnega sekretarja monsinjora Tardini, dokazuje, da bo cerkvena politika sledila konservativni politični liniji. Tardini je namreč zmeraj zastopal previdno politično miselnost v vatikanskih zadevah. Njegovo naglo imenovanje tudi dokazuje, da namestava novi papež okrepi italijansko zastopstvo v cerkveni hierarhiji in da v tem pogledu ne bo tako mednarodno usmerjen, kot je bil Pij XII.

SPET ŽENEVA

storjen korak naprej. Več tako in tako nihče ne pričakuje.

Prejšnji teden je dobila katoliška cerkev novega papeža v osebi beneškega patriarha Roncallija, ki si je izbral ime Janez XXIII. Baje zato, da bi pokazal, da se bo njegova politika razlikovala od politike pokojnega Pija XII. V vatikanskem glasilu »L'Osservatore Romano« je namreč zapisal, da po njegovem mnenju njegovo papeževanje ne bi smelo biti nadaljevanje prejšnjih. Kaj ta izjava praktično pomeni, lahko povedo samo dejanja. Za zdaj je gotovo samo to, da je Janez XXIII. kompromisni papež. Med kardinali, ki so volili novega papeža, so namreč »naprednjaki« in »nazadnjaki«, taki, ki bi delavnost cerkve radi bolj usklajili s potrebami sodobnega časa, in taki, ki se

Britanski feldmaršal Montgomery (El alameinski) je napisal spomine, ki so v Ameriki dvignili mnogo prahu, ker v njih precej ostro kritizira vrhovnega poveljnika zaveznikskih sil v Evropi med vojno Eisenhowerja in mu med drugim očita nesposobnost. (Za neuspeh pri Arnhemu krivi samega sebe.) Resnica leži menda neke v sredi. Govoriti po več letih, kaj bi bilo, če bi bilo... je lahko zanimivo, a vendar jalov posel. Kljub jezi v Ameriki mu vendar vsi priznavajo, da ima kot pisatelj tudi čednost, kakor jo je imel Rot vojak; pove, kar misli in misli, kar pove. Sicer pa je tudi on doživel svoj kos porazov, predvsem v začetku kariere. »Moje zgodnje življenje je bilo izpolnjeno s srditimi bitkami, v katerih je neobizno zmagovala moja mati,« pravi neke v svojih spominih Montgomery El alameinski.

Center, kjer so zgradili centralno menze, iz katerih razvažajo hrano v kolektive. To je donosnejše in nudi možnost toplega obroka vsem, malim in velikim.

Uporabljamo sklade, ki jih ustvarjamo, v namene, ki bodo resnično vplivali na naš standard! Razvijamo z njimi obrtne delavnice, saj bomo le tako pomenili obrtne storitve. Trg je danes založen še z marsikim, česar pred leti ni bilo mogoče kupiti. Zdjaj smo pred nalogo, da izdelamo široke programe za izgradnjo objektov družbenega standarda, zgraditi moramo sanitarije, obratne menze in razne druge komunalne objekte, na katerih bo delavec takoj začutil, da se mu življenjska raven dviga. To važno nalogo morajo reševati predvsem občinski sindikali sveti in take programe pri občinah doledno zagovarjati. Opaziti je bilo, da so se te naloge vedno ustavile pri občinskih sindikalnih svetih.

Dotok nove delovne sile je pomembno vprašanje, ki ga prelamemo spremljamo. Ljudje prihajajo s podeželja v mesto, se tam zasilo zaposlijo in nato po raznih splanjah prihajajo v tovarne. Z njimi si ne pomagamo mnogo. To je nekvallificirana delovna sila, ki nam je v breme. Ko smo jo že sprejeli v obrat in to ugotovili, nimamo zakonske osnove, da bi takšne

Ali v tovarni — ali doma

Imamo najmodernejše socialno zavarovanje. Posameznik ga skušajo izkoristiti, kot vidimo, Ekonomski interes nas sil, da to preprečujemo. V kmetijstvu je proizvodnja še prenizka, povejmo torej takšnim delavcem: Prav tovariš, kar ostani in delaj na kmetiji, v tovarni te ne potrebujemo! Za takšno ukrepanje pa je potrebna zakonska osnova, zato je nujno, da bi pristojni organi delavsko zakonodajo v tej smeri takoj izpremenili in izpopolnili.

Imamo najmodernejše socialno zavarovanje. Posameznik ga skušajo izkoristiti, kot vidimo, Ekonomski interes nas sil, da to preprečujemo. V kmetijstvu je proizvodnja še prenizka, povejmo torej takšnim delavcem: Prav tovariš, kar ostani in delaj na kmetiji, v tovarni te ne potrebujemo! Za takšno ukrepanje pa je potrebna zakonska osnova, zato je nujno, da bi pristojni organi delavsko zakonodajo v tej smeri takoj izpremenili in izpopolnili.

Imamo najmodernejše socialno zavarovanje. Posameznik ga skušajo izkoristiti, kot vidimo, Ekonomski interes nas sil, da to preprečujemo. V kmetijstvu je proizvodnja še prenizka, povejmo torej takšnim delavcem: Prav tovariš, kar ostani in delaj na kmetiji, v tovarni te ne potrebujemo! Za takšno ukrepanje pa je potrebna zakonska osnova, zato je nujno, da bi pristojni organi delavsko zakonodajo v tej smeri takoj izpremenili in izpopolnili.

Izostanki od dela

so v novomeškem okraju posebno vprašanje. Gospodarske organizacije plačujejo poseben 4 odst. prispevek socialnega zavarovanja zaradi večjih izpadov prihajanja na delo. V nekaj letih vsega novomeškega okraja znesla ta prispevek že 23 milijonov dinarjev na leto! To je številka, nad katero se je vredno zamisliti. Vprašanje moramo priti odločno reševati. Občinski sindikalni svet Črnomelj je izdelal statistično analizo in ugotovil naslednje: povprečni izpad znaša 11 odst., v času sezone kmetijskih del pa poraste na 20 odst., torej je takrat za 80 odst. višji. Zakaž? Na Dolenjskem imamo zelo malo delavcev, ki so čisti proletarci; večino delavstva predstavljajo polproletarijat — ljudje, ki imajo doma tudi nekaj zemlje. Ko pride sezona kmetijskih del, žetev, košnija, trgatve in podobno, se naredijo bolne. Takrat doma kosijo, žanjejo in opravljajo še druga kmetiška dela. Čisti proletarce, tisti, ki dela zavestno in vztrajno iz dneva v dan, pa se mora takrat truditi do skrajnosti, da bi polproletarca nadomestil. Kljub temu se nam takšni izostanki močno poznajo, je tako pri izpolnjevanju plana kot pri narodnem dohodku.

Življenska raven

delovnega človeka je važno vprašanje, o katerem pogosto ne razglabljam najboljši prav. Dvigniti je ne bomo s tem, da dvignemo plače. Denar, potreben za to, moramo ustvariti sami, zato bomo morali v tem primeru dvigniti tudi cene tega kar proizvajamo in bomo tako segli le v svoj žep. To vprašanje moramo reševati s povečanjem proizvodnje dela, pa tudi z združevanjem sredstev v okviru občine, ki jih uporabljamo za komunalne gradnje. Poostriti moramo vprašanje komunalnega gospodarjenja in nastopiti pred občinami široko zasnovani načrti gradnje za družbeno raven. V Sloveniji je namenjenih 10 milijard za investicije. Gospodarsveniki prejšnja na te milijarde in delajo načrte, kaj bomo z njimi zgradili. Skoraj nihče pa ne

delovnega človeka je važno vprašanje, o katerem pogosto ne razglabljam najboljši prav. Dvigniti je ne bomo s tem, da dvignemo plače. Denar, potreben za to, moramo ustvariti sami, zato bomo morali v tem primeru dvigniti tudi cene tega kar proizvajamo in bomo tako segli le v svoj žep. To vprašanje moramo reševati s povečanjem proizvodnje dela, pa tudi z združevanjem sredstev v okviru občine, ki jih uporabljamo za komunalne gradnje. Poostriti moramo vprašanje komunalnega gospodarjenja in nastopiti pred občinami široko zasnovani načrti gradnje za družbeno raven. V Sloveniji je namenjenih 10 milijard za investicije. Gospodarsveniki prejšnja na te milijarde in delajo načrte, kaj bomo z njimi zgradili. Skoraj nihče pa ne

3. novembra na novomeškem trgu

V ponedeljek 3. novembra je bil novomeški živilski trg slabo založen. Zanimivo je, da jajc teneske sploh niso prinesle napredaj, vendar je mnenje vseh gospodinj, da so zadržna jajca, ki jih prodajajo po 15 din, prav tako dobra in bodo morale kmetice slej ko prej popustiti v ceni in jih spet prodajati, če jih ne bodo hotele vseh porabiti doma.

Vse pridelke so prodajali po cenah, navedenih na ceniku: krompir po 10-12 din, češnja po 35 din, česen po 170 din, zelje od 13-15 din, solato endivijo po 35-45 din, orehe po 75-90 din kg, orehova jedra po 450 din, jabolka od 15-25 din, brusnice od 25-45 din, jajca po 18-20 din, kilogram zelje po 40 din kg, kislilo repo po 30 din kg, fižol po 70 din kg.

Povečana proizvodnja koles

Tovarna »Rog« bo prihodnje leto naredila 33.000 koles, kar je za 8.000 koles več kot leta 1957. Prihodnje leto bodo začeli samostojno proizvajati kolesa »Standard«, ki so jih izdelovali do sedaj v kooperaciji s tovarno »Puhci«. Menijo tudi, da bodo s prehodom na lastno proizvodnjo lahko znižali tovarniško ceno koles.

Jesensko tložišče pred zidnico na Libni

NAS OBIŠK

50 SLADKIH LET

Josip Vales je star 80 let in dela že 50 let v čebelarstvih društvih. Letos poleti ga je čebelarstvo društvo Novo mesto imenovalo za svojega častnega predsednika in častnega člana, saj ima tovariš Vales nemajhne zasluge kot čebelarški delavec.

»Leta 1908 sem pričel s čebelarjenjem v Kanalu ob Soči. Hkrati sem postal čebelarški opazovalec. Ko se je pričela prva svetovna vojna, so Italijani že isti večer vdrli preko Sače v Kanal. Ker sem moral bežati, sem izgubil vse čebele — imel sem jih 30 panjev — in ves pribor čebelarške opazovalnice. Prišel sem znova. Po prvi svetovni vojni sem bil v Novem mestu med tistimi, ki so obnovili in oživili organizacijo. Ustanovili smo Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani, v Novem mestu pa podružnico, ki je imela 8 družin. Počasni smo napredovali. Jaz sem imel do leta 1941 že 90 panjev čebel.

Med zadnjo svetovno vojno je spet vse propadlo. 40 panjev sem poslal na pašo v Rožni dol. Italijani mi niso hoteli izdati dovoljenja, da bi šel panje. Železničarji so mi jih nato poslali nazaj po železnici. Vlakov je bil napaden in mojih 40 panjev je zgorelo.

Po pretekli vojni smo ustanovili najprej Čebelarstvo združenje v Ljubljani, v Novem mestu pa podružnico, čez nekaj let pa je bila združena razpuščena in mesto nje osnovana Zveza čebelarstev društev v Ljubljani. V Novem mestu smo tako dobili svoje društvo. Letos sem opravil že

vsa dela pri čebelah spomladi in poleti, jesenskih in zimskih pa več nisem zmozel. Opustiti

sem moral tudi poročevalsko službo, ki sem jo opravljal dan za dnem 50 let. Nikdar nisem šel nikamor, prav zaradi čebelarke opazovalne službe. Vem, da me bodo čebelarji poprašali, posebno zaradi odlašave voska, jaz sem imel namreč potreben pribor, in zaradi satnice, ki sem jih tudi delal. Petdeset let sem krepko delal kot čebelar, letos pa sem razdelil svoje panje na dva enaka dela in dal enega hčeri, ki živi v Novem mestu, enega pa oni, ki živi v Skoplju.

Tovariš Vales je območnik. 50 let je delal kot čebelar in kot čebelarški opazovalec. Dan za dnem je vpisal podatke o vremenu, vetru, soncu, izletu čebel, donosu medu, porabi medu, toploti zraka in ostale podatke za čebelarje važne podatke. Upravniško ponosi in mu žele prijetno jesen življenja.

Notranjepolitični tedenski pregled

Odgovornost sindikatov

V ponedeljek je bil v Ljubljani tretji plenarni Republiškega sveta sindikatov Slovenije, na katerem so razpravljali o občnih zborskih sindikalnih organizacijah. Plenarna se je udeležila tudi sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije tovariš Miha Marinko. Govoril je o veliki odgovornosti sindikatov za uspešen družbeni razvoj.

»Mislim,« je dejal sekretar, »da je vsak sindikalni funkcionar odgovoren politični in družbeni delavec, vsa dela na tlorišču, kjer se obravnava vsa miselnost glede našega družbenopolitičnega razvoja. Gre za to, da vidimo, kje in kakšen je v danem trenutku utrzen ukrep, ki ga je treba izvesti, ne da bi se pri tem obekali na rep nazadnjaških in uravnilovskih sil, a da se hkrati ne bi zalezavali naprej in idealizirali zrelosti naših delovnih množic.«

Delavcem je treba sprito nasprotujočih si želij in težnjaj jasno povedati, kaj je možno usvariti in kaj bo koristilo napredku, nikakor pa ne smejo potrjevali stvari, ki včasih nazaj in ki jih naša družba ne more sprejeti. Zato je nujno, da se za delo sindikatov čutimo odgovorne vsi. Delo sindikatov naj pripomore k hitrejši socialistični prevzgoji delovnega človeka, kajni od tega je odvisen napredek našega družbenega sistema. Sekretar je dejal, da včasih preveč idealiziramo našo družbeno zavest. To se odraža tudi v nekaterih predpisih ali celo zakonih. Zakon o delovnih razmerjih na primer prednostavljala določeno stopnjo zavesti, da se bo proizvajalec posluževal teh predpi-

sov, ne pa da jih bo zlorabljal na škodo skupnosti.

Precejanje težave imamo tudi s sistemom nagrajevanja. Naše potrebe so velike, toda vse zahteve bomo reševali lahko le ob nenehnem naraščanju produktivnosti dela. Povečana produktivnost je osnovno, je začetek in konec razni življenske ravni. Gre namreč za to, da se povečanje investicij in povečanje življenske ravni ne moreta skladati. Če ne bomo zavrli investicij in želji po povečanju tovarna, potem ne bomo mogli urediti niti sistema nagrajevanja niti problema družbenega standarda. V interesu socialističnega napredka je, da se zlasti sindikati uprejo takim težnjajm po nenehnih investicijah. Nenehne investicije vplivajo namreč tudi za zaposlovanje. Ker vsepovsod grade nekaj novega, vsak gleda, kaj bi dobil kakšnega delavca, zaradi česar je prosta delovna sila zelo iskana. Tako iskane delovne sile nedvomno vplivajo tudi na veliko fluktuacijo delovne sile pa tudi na to, da se marsikdo skuša med rednim delom odpočiti in si manjši zaslužek nadomestiti z večjim zaslužkom neke drugje.

Trenutno se nismo našli rešitve za smotrno uporabo delovne sile v rednem delovnem času in nismo našli sistema nagrajevanja, da bi dosegli ustrezno učinek. Tudi to vpliva na zaposlovanje in v tem primeru so naši predpisi pomankljivi. Večjih bi bilo boljše, da bi imeli okrajni delavci brez posla in bi jim

družba morala dajati določeno podporo. Potem prav gotovo ne bi imeli tolikih fluktuacij, ki slabo vpliva na proizvodnjo. Zdjaj je namreč narobe in če od nekoga zahtevamo, naj dobro dela, le-ta zagrozi, da bo kel drugam. Sistem nagrajevanja bi moral biti prav gotovo tak, da bi omogočili delavcu čim večji zaslužek, ki bi stonel na učinku in na njegovem osebnem interesu.

Tri četrta leta gospodarjenja

Realizacija dohodkov in izdatkov po ohranjenem proračunu za tretje četrta leta 1958 je na sebi podal Tone Pirč, podpredsednik sveta za finance.

Proračunski dohodki so bili do konca tretjega četrta leta ustvarjeni v višini 277.000.000 din ali 79,8%. Zadovoljivo dosegajo te dohodki od prebivalstva in ostalih dohodki, medtem ko so dohodki iz gospodarstva, katere predstavlja proračunski prispevek iz osebnih dohodkov v gospodarstvu, za 21,7% pod planom.

V istem času so bili izvršeni proračunski izdatki v višini 221.292.000 din ali 55,7%. Izvršeni izdatki kažejo navidezno nizke odstotke, vendar temu ni tako. Upoštevati moramo, da so se mo-

raji izdatki omejili za 6% zaradi odzoda dohodkov in stalni rezervni sklad in zaradi ukrepa sveta za družbeni plan in finančni OLO, da so izdatki vsled predvidenega izpada dohodkov, predvsem proračunskega prispevka, omejevali za 10%. Brez teh ukrepov bi bili izdatki večji od realizacije dohodkov. Izdatki so nizki tudi zato, ker je bilo izvršenih malo negospodarskih investicij. Najbolj so bili črpani izdatki za državno upravo, komunalno dejavnost in zdravstveno zaščito.

Bilanca ustvarjenih dohodkov in izvršenih izdatkov je aktivna, medtem ko je bila še več let nazaj za isto obdobje pasivna. Zastoj zato ima predvsem svet za finance, ki spriti analiza proračunsko stanje ter takoj izvrši potrebne ukrepe. Zaradi predvidenega izpada dohodkov po omejitvi prispevkov za leto morala se nadalje veljati in se bo spriti, v sorazmerju z ustvaritvijo dohodkov, procentualno zniževala. Le tako se bo možno izogniti proračunskemu primanjkljaju.

Potrjena pravila

Na zadnji seji obeh zborov OLO so bila z nekaj spremembami sprejeta Pravila okrajnega higijenskega zavoda v Novem mestu in Statut trgovinske zbornice za okraj Novo mesto.

ljudi odpustili. Zato moramo biti previdni že ko jih sprejemamo in reči enkrat dokončno: konec. Proizvodnost dela namreč ne bomo rešili z dotokom nekvallificirane delovne sile. Stanje tako le poslabšamo. Iskati moramo neizkoriščene možnosti, ki v podjetju so, jih uporabiti, menjši o tem še ne morejo razpravljati. Lep primer sta nam naši občini Celje in Ljubljana-

ljudi odpustili. Zato moramo biti previdni že ko jih sprejemamo in reči enkrat dokončno: konec. Proizvodnost dela namreč ne bomo rešili z dotokom nekvallificirane delovne sile. Stanje tako le poslabšamo. Iskati moramo neizkoriščene možnosti, ki v podjetju so, jih uporabiti, menjši o tem še ne morejo razpravljati. Lep primer sta nam naši občini Celje in Ljubljana-

OBVESTILA

1. septembra sta stopili v veljavo Konvenciji o socialnem zavarovanju med našo državo in Anglijo ter Bolgarijo.

Pozivamo vse osebe v okraju, ki so delale ali bile socialno zavarovane v Angliji ali Bolgariji, oz. ki jim je bila tam priznana pokojnina ali renta, da se zgledajo pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu ali njegovih podružnicah v Krškem oz. Črnomlju in tam napravijo prijavo pravice iz inozemskih socialnega zavarovanja. Teh prijavi ni treba napraviti tistim, ki so jih že napravili v prijavnih akcijah 1944/55, niti tistim, ki so že uvaževali jugoslovanskih pokojnin.

Na teh prijavah so zlasti zainteresirane osebe, ki so na delu in omenjenih državah prejele nesrečo, oz. pokleno obolenje, zlasti silkozo.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto

DOLENJSKO KMETIJSTVO

Zdaj odločamo

V tem mesecu bodo člani kmetijskih zadrug volili nova zadržna vodstva — zadržne svete (ZS). Politične in zadržne organizacije so odločile, da bodo volitve za področje Bele krajine 9. novembra, za vse druge KZ pa 16. novembra. Na obnih zboreh in predvolilnih sestankih je bilo veliko razprav o vlogi novih zadržnih organov in tudi o izbiri kandidatov za ZS, tako da so kandidatne liste, razen v nekaj primerih, dobro pripravljene.

Na teh sestankih so zadržna vodstva seznanila članstvo s programom in nalogami KZ v letu 1959, oziroma za dobo 2 let, kolikor bo trajala mandatna doba ZS. Iz teh programov je razvidno, da so KZ v glavnem oddale nekmetijske dejavnosti ter je njihovo delo usmerjeno predvsem na področje kmetijske proizvodnje. Razumljivo je, da bo s tem nastala v zadržnih bistvena razlika v načinu dela, saj je pri takih panogah kot so trgovina, gostinstvo in razne obrti v glavnem odločil sam upravnik, tako da UO ni prišel do izraza.

Naloga, ki čakajo KZ, niso majhne. Setev italijanskih sort pšenice, priprave za akcijo hibridne koruze, urejanje travnikov in skupnih pašnikov, pletanje telet, bekonoj in še vrsto drugih važnih nalog, ureditve trgovine in predave kmetijskih pridelkov — vse to zahteva novega načina dela in veliko širšega sodelovanja družbenih organov in proizvajalcev. Za izvrševanje teh nalog je potreben nov način družbenega upravljanja. Predvsem je pogoj, da bodo izvoljeni v ta zadržna vodstva ljudje, ki so že do sedaj s sodelovanjem s KZ pokazali, da so za naprednejše kmetijstvo, da imajo jasno politično orieniacijo za nadaljnji razvoj našega gospodarstva in socialistične ureditve na sploh.

V dosedanjih upravnih odborih je bilo povprečna starost 45 let, kar jasno kaže, da je bilo pre malo mladine, ki bi morala biti nosilec sodobnega gospodarstva v našem kmetijstvu, da ne govorimo o ženah, ki so pri dosedanjih upravnih odborih malo kje prišle do volje. Iz kandidatnih list je razvidno, da je predlaganih 16% žena in 23% mladine. Vsekakor je to še vedno pre malo, če upoštevamo, kako veliko vlogo ima žena prav na področju kmetijstva, svinjereje, mlekarstva, semenske službe, peruninarstva itd. Veliko je še žena in kmetiče mladine, ki nimajo plačanih družinskih deležev, kar jih ovira, da nimajo volilne pravice. Še je čas, da politična in zadržna vodstva take primere uredijo, seveda je pa glavna dolžnost posameznika, da za te poskrbi sam.

Vsa pričakovanja od KZ so odvisna od tega, kdo bo vodil zadrugo, kdo gospodaril z zadržno imovino, da bo vse to podrejeno skupnim interesom, ne pa posameznika. Zato izberimo za nova zadržna vodstva najboljšie izmed predlaganih kandidatov — ne zapostavljamo pa žena in mladine!

VIKTOR ZUPANČIČ

Tudi v kmetijstvu težimo, da pridelamo na enoto površine zemlje z nizkimi proizvodnimi stroški čim več pridelkov in s tem realiziramo ob prodaji čim večji dohodek.

V Savinjski dolini so začeli že v prejšnjem stoletju, okoli leta 1875, s prvimi pridelki hmeljarstva. Ko so kmetovalci spoznali, da je to rastlina, ki daje velik čist dohodek, se je začel hmelj širiti po vsej dolini in celo v sosednje hribovske kraje. V nekaj deset letih hmeljarstva so se kmetije — hmeljarji gospodarsko zelo močno okrepili. Zivljenjska raven se je v Savinjski dolini s tem tako dvignila kot nikjer drugje v državi.

Tudi na Dolenjskem smo začeli že lani s prvo saditvijo hmelja s sodobno žično oporo. Začetek ni bil lahak. Težko je bilo pripraviti dolenjske kmetovalce, da je hmeljna rastlina

Hmeljarstvo na Dolenjskem

tista, ki mu bo pomagala do boljše materialnega stanja. Vsak začetek je težak, vendar je mogoče z dobro mero volje marsikaj doseči. Država daje materialna sredstva za napravo hmeljišč pod zelo ugodnimi pogoji.

Na Dolenjskem smo lani, odnoso letošnje spomladi zasadili okrog 50 ha hmelja. Skoraj na vseh površinah je hmelj dobro uspeval in je bil povprečni pridelok od 120—230 kg na ha. Zelo težko je govoriti o kvaliteti, kajti prvotni pridelki hmelja nam še ne da že ustaljene in zanesljive kvalitete. Vendar lahko kljub temu primerjamo vse prvotelne pridelke. Kvaliteta

hmelja je bila II., III. in IV. razredna, kar je brez dvoma rezultat, kako se posamezni pridelovalci v pravem času in dosledno pravilno izvajali vse agrotehnične ukrepe. Tako se je že prvo leto pokazalo, da so vsi očitki odveč, češ na Dolenjskem so za hmelj neprimerne podnebni pogoji. Pokazalo se je, da je v Crnomlju, kjer so klimatske razlike drugače od Savinjske doline, bila kvaliteta hmelja boljša kot pa v okolici Novoga mesta, kjer je klimatska razlika le malenkostna v primeri s Savinjsko dolino.

IZOGNIMO SE NAPAKAM!

Povsod tam, kjer je bila kvaliteta hmelja slabša, ni težko ugotoviti zakaj je bilo tako! Priprava zemljišča, postavljanje žične opore, prav posebno pa še sajenje, je bilo šele pozno spomladi. Namesto da bi sadili že okoli prvega aprila v že jeseni pripravljeno ugodno zemljo, je bila saditev opravljena šele v drugi polovici aprila ali pa celo v maju. Pospešitev rasti in zakasnele saditve z močnimi odmerniki dušičnih gnojil je vplivala negativno na kakovost hmelja. Tudi čas cvetenja, ki je pri prvotelnem nasadu še tako pozno, se je s tem v zvezi še zakasnil in sovpadel z dobo cvetenja divjega hmelja, ki ga je

našli vsepovsod po grmovju in ob potokih. Kulturna hmeljna rastlina, ki neoplojena nima v zelenih kobuljih zrn, ampak mnogo zazelelih smol, se je oplodila. Na račun tega je zgubila precej smole, v kobuljih pa je bilo mnogo nezazelelih zrn. Razen omenjenih glavnih napak je bilo precej napak tudi v samem obdelovanju in škropljenju.

O uspehu in neuspehu letošnje proizvodnje hmelja govorimo zaradi tega, da opozorimo vse proizvajalce na napake, ki so krive slabe kvalitete hmelja. V naslednjem letu se bodo hmeljišča povečala za okrog 110 ha. Prav zaradi tega moramo v bodoče še bolj paziti na vse potrebne in pravočasne agrotehnične ukrepe, saj smo se že pričeli, da le od teh zavis dober in obilen pridelok. To se pravi, vsa dela pri obnovi, kakor že v obstoječih hmeljiščih, morajo biti pravočasno in pravilno izvršena.

V teh skopih stavkih o prvih korakih hmeljarstva na Dolenjskem lahko vidimo, da se tudi na Dolenjskem hmelj lahko z uspehom goji. V nekaj letih bo pionirsko delo v obnovi hmeljarstva, ki je zaradi nezkušenosti še bolj težavno, bogato poplačano.

Ing. Jože Vengust

ZK in SZDL za volitve zadržnih svetov

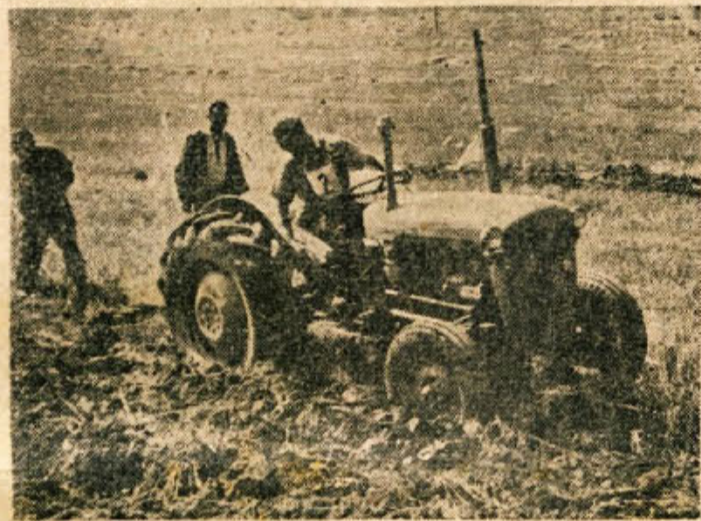
Občinska politična vodstva v Zuzemberku, Mokronogu in Crnomlju so v celoti razumela pomen volitev zadržnih svetov in vzporedno s tem pomen krepiše gospodarskega napredka na vasi, saj je ta naloga zelo pomembna. Občinski komiteji ZK in občinski odbori SZDL zato aktivno sodelujejo v pripravah za volitve zadržnih svetov in razpravljajo o teh vprašanjih z volivci na sestankih po vaseh.

Izreden pridelok hibridne koruze

Uspehi pridelovanja hibridne koruze so letos nadvse ugodni. Zasadjenih je bilo z njo okoli 500 hektarov površin. Povprečni pridelok je okoli 51 stovov na hektar, kar je znatno nad tem, kar smo dosegli z domačimi sortami. V kolikor bi v celoti izvajali vse agrotehnične ukrepe, ki jih hibridna koruza zahteva, bi bil pridelok še večji. Prihodnje leto nameravamo zasedati s hibridno koruzo sorte wisconsin 2135 hektarov. O setvi bomo še poročali in dali kmetovalcem ustrezna strokovna navodila.

Vsi do desetih dopoldne!

Volilna komisija za volitve zadržnega sveta pri kmetijski zadrugi Bircna vas je sprejela sklep, da bodo volitve zadržnega sveta 100-odstotno zaključile do desete ure dopoldan. V ta namen so sestanki z volivci — člani zadruge — po vseh vaseh na njenem območju.

Hitreje, globlje in bolje, pa še ceneje nam dela traktor. Nove zadrage si ne moremo več niti predstavljati brez sodobne strojne opreme, katere nakup omogoča država z ugodnimi krediti.

Uspeh jesenske setve

Do 15. oktobra smo uresničili 75,5% načrta jesenske setve, do 23. oktobra pa 81%. To pomeni, da smo zasejali v našem okraju 1240 hektarov površin z intenzivnimi sortami italijanskih žit. — Razen navedenih površin, ki so zasejane v pogodbenem sodelovanju kmeta proizvajalca z zadrugo, je bilo izven pogodbenega sodelovanja zasejanih z intenzivnimi italijanskimi sortami 1130 hektarov površin. Uresničenje setvenega načrta bi bila lahko še boljša, če ne bi bilo ovir pri dobavi semen (zlasti za pšenico sorte avtonomka je bilo težko). Dobava gnojil od Tovarne dušika Ruše po dispoziciji Republiške poslovne zveze je bila uresničena z zamudami, zaradi česar je bila v 40% setve opuščen uporaba optimalne agrotehnike. Letošnje izkušnje nas učijo, da bomo morali prihodnje leto pri uresničenju tako obsežnega setvenega načrta v mnogo večji meri uporabljati kmetijske stroje.

Steljniki zginjajo — še več pa jih čaka

Zadržna poslovna zveza Crnomelj je pripravila letos 100 hektarov steljniki na svojem področju, največ v okolici Dragataša in Crnomlja, za kultiviranje. Te steljnike bodo letos zrigolali ter z nadaljnimi agrotehničnimi ukrepi dosegli, da bo do jeseni neprodna zemlja postala rodna.

O finančnem poslovanju KZ

Pri analizi finančnega poslovanja kmetijskih zadrug na področju OZZ Novo mesto za prvo polletje 1958 je ugotovljen znaten napredek zadrug tako pri povečanju blagovnega prometa, kakor tudi pri ustvarjanju čiste dohodka.

Zadržna uredba o kmetijskih zadržnih, ki predvideva, da zadržne prenehajo s poslovanjem iz nekmetijske dejavnosti, je v prvem polletju znatno spremenila strukturo blagovnega prometa. V tem času so namreč zadržne izločile iz svojega poslovanja 39 trgovin s potrošnim blagom, 7 gostin, 5 obrtnih dejavnosti in 1 komunalo dejavnost. Z oddvojitvijo teh dejavnosti se blagovni promet ni zmanjšal, z ozirom na povečan promet odkupa in prodajo reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo se je še povečal. V prvem polletju 1958 je bil ustvarjen v višini 2 milijard in 287.000.000 din.

Iz polletnih zaključkov je tudi razvidno, da je razen naraščanja blagovnega prometa naraščal tudi dohodek kmetijskih zadrug. Skupni dohodek je znašal 168.113.000 din ali 7,04% od celotnega blagovnega prometa. Ta dohodek se ni pri vseh kmetijskih zadržnih enakostvarjal. Pod okrajnim povprečjem ustvarjanja dohodka so KZ Trebnje, Velika Loka, Sentojrenc, Catež, Mirna itd. Pri navedenih zadržnih se je blagovni promet sicer znatno povečal, dohodek pa se je zmanjšal na škodo zadržnih skladov. Sredstva, ki jih ustvarjajo KZ, kakor tudi ObLO, pa se morajo smotno izkoristiti, predvsem v kmetijske namene. Zadržnam

manjkajo kmetijski stroji, brez katerih ni mogoče organizirati sodobne kmetijske proizvodnje. Da izpopolnijo zadruge svoje mehanizacijo, bodo v kratkem prejeli 45 traktorjev s potrebnimi priključki, 12 kombajnov in več manjših strojev, ki bodo delno krili potrebo po kmetijskih strojih. Prav tako bodo zadruge tudi nosilci finansiranja individualne kmetijske proizvodnje na osnovi sodelovanja med zadrugo in proizvajalcem. Višina zadržnih skladov pa ne bo zadostovala za nabavo potrebne mehanizacije v celoti, ampak bodo skladi služili le za lastno udeležbo pri najemanju investicijskih kreditov. Jože Sprajcar

Je to izigravanje oblasti?

Predsednik zadruge v Prekopi, ki ima bika, je prejel odločbo občine Kostanjevica — Podbočje, da bika ne sme pripuščati. O tem je obveščen tudi upravnik zadruge Cvelbar. Kljub temu so celo na seji upravnega odbora zadruge razpravljali o tem, da bi lahko ostane za pripuščanje. Ze več kot 14 dni ni bilo zadostnega dogona plemenic na plemenilo postajo, kar vzbujaa sum, da predsednik zadruge bika še pripušča. Ze na prvi pogled je videti, da je posredi izigravanje odloka občine, ki nima kaj je videti, toliko avtoritete, da bi to preprečila.

Podoben primer je v Sventjerneju, kjer ima enega bika Jože Gorenc iz Vrha, drugega pa ima kmet Učjak v Gorjni Stari vasi. Na plemenilo postaji v Brezovici ni skoro nobenega dogona plemenic. Ker so dokazi, da sta oba omenjena rejca bikov izgravalva predpise, bosta kazensko odgovarjala. V šentjernejski občini je še nekaj rejcev zakonitih bikov, ki na podoben način izgravalvo predpise. Zanimivo bi bilo slišati, kaj pravijo na vse to pristojni občinski organi v obeh občinah. V eni od prihodnjih števil bomo navedli podobne primere tudi s področja ObLO Trebnje.

Razpis volitev v Trebnjem

Na podlagi 1. in 2. točke Odloka o določitvi reka za razpis prvih volitev zadržnih svetov kmetijskih zadrug (Uradni list LRS, št. 24-58) in 5. točke Navodila za volitve zadržnih svetov in upravnih odborov kmetijskih zadrug (Uradni list FLRJ, št. 23-58) upravniki odborov Kmetijske zadruge Trebnje, razpisuje prve volitve v Zadržni svet Kmetijske zadruge Trebnje za nedeljo dne 16. novembra 1958. Volitve bodo od 7. do 13. ure na volišču, ki jih določa volilna komisija Kmetijske zadruge Trebnje. V Trebnjem, 15. 10. 58. Predsednik upravnega odbora kmetijske zadruge: GABRIEL PAVEL, I. r.

Stroji in investicije

Pričeli smo pridelovati nove vrste krompirja, koruze, pšenice, razne vrtnice, gojiti smo pričeli tudi hmelj. Kmalu smo ugotovili, da niso dovolj le umetna gnojila, da ni dovolj že zaščitno škropljenje pred različnimi škodljivci. Naš kmet je končno spoznal, da s konji, volmi, vprežnim plugom in brano ni mogoče več »furati« kmetijstva. Prišel se je ozirati za stroje.

Prav je tako. Ko so strokovnjaki sestavljali petletni perspektivni načrt razvoja kmetijstva, niso rekli le: toliko bomo leta 1961 proizvedli pšenice, toliko koruze in tega in onega, ampak so se tudi vprašali, kako bomo takšno proizvodnjo dosegli. Zdaj smo pa že pri jedru stvari.

Traktorji so bili še pred vojno pri nas prava redkost. Danes pa poznaj traktor že vsak naš kmet in mnogo jih je, ki jih že s pridom uporabljajo na svojih njivah. Ročne statve so se umaknile sodobnemu tkalnemu stroju. Konjska in volovska vprega se bosta moraličasoma umakniti stroju. Zivine poznamo več vrst, ena je boljša, ena je slabša. Enako je s traktorji. Eni so prikladnejši za to področje, drugi za ono področje. V Evropi in pri nas se je doslej najbolj obnesel med srednjimi in lahкими traktorji Ferguson, ki ima 35 ks. Zato ga pri nas največ kupujejo in uporabljajo. Vendar sam

traktor še ni dovolj. Da boš z njim zoral njivo, raztrosil gnoj, pokosil travo, njivo pobral, okopal pridelek in opravil še nešteta ostala dela, so potrebni priključki. Prihodnje leto bomo kupili za potrebe kmetijstva v našem okraju 54 traktorjev Ferguson s številnimi najvažnejšimi priključki kot so: plugi 12 x 2, nazobčane krožne brane, kultivatorji za globinsko kultiviranje, medvrstni kultivatorji DK 1, klinaste brane, podrobljaci, ki jih izdeluje Agroservis Ljutomer, prekučne prikolice, trosilnice umetnega gnojila, kosilnice, traktorjske škroplilnice, ki jih traktor nosi kot priključek, ter večje število raznih manjših priključkov.

Razen omenjenih Ferguson traktorjev s priključki bomo prihodnje leto kupili 50 enosnih

traktorjev ter enako število kosilnic zanje. Te traktorje bomo uporabljali tam, kjer večji traktor ni popolnoma uporaben, pa tudi v ravninah bomo z njimi dopolnjevali tista dela, ki jih dvoosni traktor ne naredi v celoti.

Letos smo kupili že 21 traktorjev, večinoma znamke Ferguson ter razne priključke, ki so najpotrebnejši. To pomeni, da načrt za mehanizacijo kmetijstva z vsa resnostjo izpolnjujemo. Koliko moramo kupiti strojev prihodnje leto smo si šlišali. Le tako bomo uspešili zadrugo za uresničitev perspektivnega načrta razvoja kmetijstva. Stroji so predpogoj za uporabo optimalne agrotehnike. Brez njih je brezpomembna tako semensna služba kot tudi vsi ostali agrotehnični ukrepi.

Člani zadrug so na polletnih obnih zboreh pokazali izredno zanimanje in željo po raznih kmetijskih strojih. Razumljivo je torej, da bodo zadruge stroje kupovale. Brez natečaja je bilo letos odobrenih v našem okraju 137 milijonov dinarjev za investicije v kmetijstvo. Ta znesek je bil dodeljen iz sredstev zadržnih hranilnih ustanov in splošnega investicijskega sklada. Razen za gradnjo gospodarskih objektov in nakup opreme smo od tega porabili precej za kmetijske stroje. Doselej je bilo uporabljeno že blizu 80% odobrenih sredstev, ostalo bodo zadruge uporabile do konca letošnjega leta. Sem niso všteti veliki zneski, ki so jih zadržne organizacije dobile na republiških in zveznih investicijskih natečajih.

Novi traktorji in kombajni

Petindeset kmetijskih zadrug v našem okraju ima naročene za letošnje dvoosne Ferguson traktorje s 35 ks. Na polletnih obnih zboreh so se člani teh zadrug odločili za nakup traktorjev s priključki in za nakup 9 kombajnov. — Med naročniki kombajna je tudi kmetijska zadruga Cerklje. Ker je predpogoj za naročilo kombajna, da mora imeti zadruga že strojno obdelavo zemlje, bodo zadržniki v Cerkljah odločali še o nakupu traktorja.

Kredit za zadrugo

Okraj bo najel kredit za kmetijske zadruge v višini 30 milijonov din. Ta kredit bodo zadruge porabile za nakup poljedelskih strojev in za izboljšanje mehanizacije.

Ing. RADO LINZNER:

Naši uspehi in neuspehi s hibridno koruzo

Prvo leto prizadevnejšega pridelovanja hibridne koruze je za nami. Rezultati akcije, ki je zajela letos nekaj čez 400 ha, so v glavnem zelo ugodni, kljub temu katerim neuspehom, in je treba setev hibridne koruze v letu 1959 razširiti vsaj na 2000 ha.

Ob setvi smo govorili o pridelku 6000 kg zrna na hektar. Doseženi povprečni pridelki zrna pa znaša 6240 kg/ha. Pridelki se gibljejo od 4100 kg/ha do 8400 kg/ha. Najboljše pridelke so dosegli v KZ Crnomelj, KZ Velika Loka, KZ Šmarjeta, KZ Skočaj, KZ Dol Toplice, (Ilenič, Lavriha, Medja, Debeve, Pelko), absolutno najboljši pridelok pa na kmetijski šoli Grm. Kljub neugodnemu vremenu v maju je hibridna koruza prestala preizkušnjo in dala za 40—110% večje pridelke kot domače trdinke in zobani.

Uspehi bi bili še večji, v kolikor bi se celotna agrotehnika izvedla res tako, kot je bila planirana. Vsi neuspehi pa izhajajo ravno iz tega, ker se ni izvedla agrotehnika, ki so jo predvideli KZ.

USPEH JE LAHKO POPOLN LE, CE VODI PROIZVODNJO KZ!

V večini primerov je bila priprava zemljišča pomanjkljiva. Oranje je bilo preplitko, saj je bilo za hibridno koruzo izvršena samo 8% traktorjskega oranja. Zemljišče tudi ni bilo nikjer dobera skultivirano. Uporaba gnojil pa je bila skoraj v celoti prepuščena kmetovalcem, zato tudi popolnoma nestrokovna. Večina kmetovalcev gnojil sploh ni uporabljala, nekateri pa so sipali samo dušična gnojila, drugi samo fostorna ali kaljeva. Jasno je, da s tem niso bili ustvarjeni pogoji za popolno izkoriščenje proizvodnih sposobnosti hibridne koruze. Največja napaka pa je bila storjena v tem, da skoraj nikjer ni bil dosežen predpisan sklop rastlin. Za sorto wisconsin 270 je bilo predpisano, da moramo imeti okoli 60.000 rastlin na hektar, za wisconsin 355 A pa okoli 55.000 rastlin na hektar. Dejansko pa je bilo posadenih na hektar v povprečju 49.000 rastlin. Imeli smo torej za 15—20.000 pre malo rastlin na hektar. Ker nam je dala hibrid-

na koruza v povprečju na 100 rastlin 126 štirokov, vsak štrok pa 14 dkg zrnja, pomeni, da smo na račun prereditve sklopa zapravili na hektar 2646—3528 kg zrnja.

Vsi neuspehi so torej le posledica prvenstveno pomanjkljive obdelave, gnojenja in prereditve sklopa. V nekaterih področjih Posavja (Dobova itd.), pa o boljše sejeti poznejše hibride. V glavnem lahko zaključimo, da je hibridna koruza dala pričakovani pridelok, pokazala izredno produktivnost, odpornost na sušo, izredno odpornost na pogoje in boleznit ter tudi primerno kakovost za ljudsko prehrano.

NA SETEV HIBRIDNE KORUZE V LETU 1959 SE PRIPRAVI MO ZE SEDA!

Iz navedenega je razvidno, da je setev hibridne koruze važen gospodarski ukrep. Uspeh bo pa popolen le, tedaj, če bo v pridelovanju koruze prišlo do popolnega sodelovanja med zadrugo in proizvajalcem in bo v kooperacijski proizvodnji zagotovljena tudi popolna agrotehnika kot jo zahtevajo poedi-

ne sorte. Z ozirom na razpoložljiva sredstva, ki jih zadruge že imajo ali pa jih bodo še nabavile, planiramo za prihodnje leto 2000 ha setve hibridne koruze. Sejali bomo samo sorte wisconsin in sicer:

wisconsin 240 — 200 ha;
wisconsin 270 — 650 ha;
wisconsin 355 A — 800 ha;
wisconsin 464 A — 300 ha;
wisconsin 641 A — 50 ha.

Z ozirom na kvaliteto zemljiše in možno agrotehniko ter klimatske razmere pa moramo doseči naslednje pridelke:

P delok 4.000 kg/ha na 200 ha;
Pridelek 6.000 kg/ha na 250 ha;
Pridelek 7.500 kg/ha na 950 ha;
Pridelek 9.000 kg/ha na 150 ha;
Pridelek 10.000 kg/ha na 50 ha.

Ta sorta je tudi primerna za osončnejše lege ugodnih koruznih področij. Wisconsin 355 A je pri nas razjiran za Belo krajino in za Posavje. Ta sorta je nekoliko višja in bolj pozna. Dozori okoli med 20.—25. septembrom. Wisconsin 464 A in wisconsin 641 A bomo sejali v najugodnejših koruznih legah spodnjega Posavja in Bele krajine. Obe sorti sta pozni, zorita med 25. septembrom in 5. oktobrom, sta visoki in zelo produktivni. Z uvedbo teh dveh sort bodo zadovoljena tista področja, kjer se je pokazalo, da sta wisconsin 270 in 355 A prezgodnja.

ZEMLJO DOBRO PRIPRAVI MO!

Koruza najbolje uspeva na srednje težkih globokih zemljah.

Za pridelok zrnja			
na hektar:	6.000 kg	7.500 kg	9.000 kg
blevski gnoj	20—30.000 kg	25—30.000 kg	25—30.000 kg
blevski gnoj	25—30.000ha	550 kg/ha	800 kg/ha
kaljeva sol	125 kg/ha	200 kg/ha	275 kg/ha

Ker se spomladi hitro segrejejo. Ker ne razvija pregloboko kolisti v zemljo. Zaradi popolne renin, zahteva globoko prerahljano zemljo v godnem stanju. Najbolje je, da za koruzo orjemo že jeseni in sicer do globine 23—35 cm, v kolikor nam svojstvali v Suhi krajini, novomeški in trebanjski občini ter delno na področju občine Sevnica.

koruze, v kateri se bo zadruga obvezala izvršiti vsaj osnovno pripravo zemlje, to je oranje, kultiviranje in gnojenje v gnojnikar za Belo krajino in za Posavje. Ta sorta je nekoliko višja in bolj pozna. Dozori okoli med 20.—25. septembrom.

Gnoj in del gnojil moramo že jeseni podorati. Le na lahkih, peščenih tleh gnojimo spomladi.

Jeseni bomo podorali ves gnoj, razen tega pa še naslednje količine gnojil, dozirane na pridelok, ki ga hočemo doseči:

na hektar:	6.000 kg	7.500 kg	9.000 kg
blevski gnoj	20—30.000 kg	25—30.000 kg	25—30.000 kg
blevski gnoj	25—30.000ha	550 kg/ha	800 kg/ha
kaljeva sol	125 kg/ha	200 kg/ha	275 kg/ha

Ta gnojila moramo dobro vdeker ne razvija pregloboko kolisti v zemljo. Zaradi popolne izvedbe optimalne agrotehnike pa morajo to fazo dela izvršiti kmetijske zadruge, ker le traktor bomo lahko z gotovostjo vedeli, da so gnojila v potrebni količini in sorazmerju uporabljena.

(Se nadaljuje.)

Vrsta dobrih pomočnikov čaka...

Z ljudsko igro v novo sezono

Premiera Budakovega »METEŽA« v novomeškem gledališču

V ponedeljek, 27. oktobra, je novomeško gledališče počastilo občinski praznik z uprizoritvijo ljudske igre v 4 dejanjih METEŽ, ki jo je napisal hercegovski režiser Pero Budak, predvedel Branko Rudolf in režiral FRANCE KRALJ.

Zgodba se dogaja po prvi svetovni vojni v Liki, kjer je pisatelj preživel otroška leta. Tam je dobil snov za oblikovanje dramskega dela v stilu ljudske igre in z vsjo barvitostjo kršne Like, kjer so hiše preproste, kamnite — kot je preprosto življenje liškega ljudstva. Sredi trde zime, ko metež razsaja po golih planinah in so ljudje kot prikovanj v borne kočje, kjer predejo, vasujejo, preklinjajo revščino, se v hiši starega Joleta odvija drama, ki globoko pretrese vsa vna. Oče Jole, ki je garal v Ameriki in čuti posledice tujnine na bolni nogi, ne pušči svojih hčerki Maši, da bi se omožila s fantom, ki ga je vzljubila, čeprav je revež. Hoče, da njegova hči ne bi tako garala, kot je on sam garal v tujini, zato vgiljuje poroko z Ivanom, ki je bogat v Ameriki in s katerim je zaročena še sedem let. Ko se

Ivan vrne, izve, da je Maša noseča z drugim. Pusti jo in mladi par je zadovoljen, pa tudi oče, ko vidi svojega vnuka. Razumljivo je, da bi liška hrvaščina zvenela lepše, ker pehrosto liškega dialekta ne more prenesti v slovenščino; zato precej humorja, poante ljudskega razuma in vsa poetizja liške govornice zbledi v precej dolgozvočnih stavkih. Režiser bi precej teksta brez škode za fabulo lahko črtal, posebno v 1. dejanju. Delo pa vseeno pritegne gledalca, ker je pisano toplo, značajno so jasno začetni, prav tako okolje in ljudje.

Režiser je skušal pokazati vsjo poetizjo, ki je v delu, vse ljudsko življenje Like na prehodu dobe, ko patriarhalnost izginja in se mlado bori s starim. Pozornost je posvečal tekstu, kjer se kaže ljudski razum in rekli in v zdravem humorju. Večjim vlogam je dal pravilne poteze značaja, manjše so bile slabše oblikovane, da je bilo čuti šibko vigranost. Seveda zahteva realistična scena tudi povsem realistično igro vseh. Pažil je na naravno igro, preprosto izražanje in na notranje doživljanje oseb na odru. Morda bi vzušje liške vasi podčrtal z res pravo liško pesnjjo. Na sceni smo čutili narodopisno okolico Like. Najtežja je vloga Jole. Neusmiljenega patriarhalnega očeta, ki za vsako ceno hoče poročiti hčer s človekom, ki ga ne mara, je oblikoval Tone Gortnar. Značaj se duševno zdravega, vendar živčnega človeka, polnega prividov preteklosti, garača, je Gortnar doživeto postavil na oder. Dobro hoče svoji hčeri, ne zaveda pa se, da ima mladost svoja pota ljubezni in da se upira patriarhalnim okovom preteklosti. Tu je bil prepričljiv. Pred nami je zaživel liški človek, ki nima mirne starosti in je zaradi hčere razočaran. Dobro ga je interpretiral; čeprav je tu in tam v glasu popustil, vendar je dal pravi ton tistem vzušju v kmečkem domu, kjer je denar vse. Značilna maska je pokazala trdega očanca, ki mu je tujnina dala svoj pečat. Dobro kmečko mater Mando, ki je v življenju veliko trpela in malo užila, je igrala M. Glonarjeva. Mirno in blago ženo, ki je tudi v odporu proti krivici čuteča, je lepo igrala. Tu in tam je njen kultivirani glas prav nasprotje do ostalih igralcev, motilo pa je zatikanje besedila. Njeno hčer Mašo, dekle, ki sledi ključ srca, ne more pa premagati vpliva okolice, je oblikovala M. Lutmanova. Umirjena, vendar polna notranjih konfliktov, trpeča, držana v igri — vse to so njene kvalitete, ki so odlično prišle do

izraza posebno v prvi polovici njene igre. Razumnega in podletnega fanta, mladega in revnega pastirja Perlejo je dostojno podal E. Bratož. Vaški šaljivec Tomo je našel v posrečeni igralški stvaritvi P. Ciglerja adekvaten izraz, pravi liški tip (maska). Pravo nasprotje Joletu je Marko, Amerikanec (režiser sam), miren, dober, ki se je uveljavil v tujini; premalo je bil karakteriziran kot kmet, vendar je igralec in režiser pokazal nasprotje z Joletom. Njegova žena Anka (M. Šaljeva) je bila tip liške žene (maska in kostumi). I. Pavšič je temperamentno igral vlogo Ivana, njeguna sina. Zdi se mi, da je bila scena ogrožena, kjer pije Ivan, blizu pisateljevi zamisli, kjer so vsi pokazali z nemo igro in mimiko pravo vzušje. Pravi tip Ličana je bil tudi V. Zabkar v vlogi Jureta. Igrali so še: I. Kranjc (Dane), F. Štirn (Ilija), M. Flašsova (Andja), I. Jordanova (Marja), S. Ciglerjeva (Vranjka), V. Šaljeva (Marta) in J. Moravčeva (babica). Svetlobni park je vodil N. Pavlič, odski mojster pa je bil L. Ivanetič.

Prof. Tone Trdan

Bogdan BORČIČ KRPLANJE MREŽE

Zanimive številke

V letu 1939 je bilo v Jugoslaviji 155.113 radijskih naročnikov, v preteklem letu pa 890.249. Konec septembra 1938 je bilo v FLRŽ že milijon radijskih naročnikov.

V letu 1939 so imela gledališča 1.421.000 obiskovalcev, v sezoni 1956 in 1957 pa 4.377.000. Število obiskovalcev kinematografov je znašalo v 1939. letu 20.000.000, v letu 1952 nad 58.000.000, v lanskem letu pa rekordno število 108 milijonov 110 tisoč obiskovalcev.

V vsej državi je danes 14.000 šolskih odborov, v katerih dela nad 130.000 državljanov.

V Jugoslaviji je okoli 40.000 hišnih svetov, ki imajo 140.000 članov.

V letu 1939 je bilo v gostinskimi in hotelskih obratih 663.395 domačih turistov, v letu 1952 se je to število povečalo na 2.522.645, v letu 1957 pa na 3.181.149 domačih gostov.

Proslava dneva OZN v Vidmu-Krškem

Pred nedavnimi so v Vidmu-Krškem ustanovili pripravljalni odbor Društva združenih narodov Ljubljana, pododbor Vidmu-Krško. Pobudo za ustanovitev tega odbora so dali profesorji in inženirji tehniške srednje šole, ki so pripravili vse potrebno za ustanovni občni zbor. — Na predvečer dneva Združenih narodov je bila na pobudo pripravljalnega odbora svečana proslava 13-letnice obstoja te velike organizacije v domu Svo-

bode. O pomenu in vlogi Združenih narodov je govoril prof. Janez Plestenjak. — Videmski omet je predval nekaj pesmi, nakar so predvajali filme o delu te organizacije.

Pripravljalni odbor nabira člane, tako da bo občni zbor na dan človečanskih pravic. Sedež pododpora bo v prostorih tehniške srednje šole, kjer bodo pripravili tudi čitalnico, ki bo propagirala vlogo in delo organizacije Združenih narodov.

Vse večja rast Ljudske tehnike

»Kar je Socialistična zveza na političnem področju, je Ljudska tehnika na tehničnem področju.«

V znamenju gornjega citata predsednika centralnega odbora Ljudske tehnike se je predzadnje nedelje razvijalo četrtič plenarno zasedanje okrajnega odbora Ljudske tehnike v Zuzemberku, Brežicah, Krškem in Senni, kjer so našli pot do vseh organizacij in oblasti, da so jim pomagali v raznih akcijah, predvsem materialno. Za takih prijemov v Novem mestu in Crnomlju, kjer so glede kadrov na boljšem, ni bilo opaziti. Pohvaljen je bil tudi občinski odbor Ljudske tehnike

Franc Leskošek-Luka

v Trebnjem, ki je z organiziranjem dneva Ljudske tehnike na Catežu pokazal pot, kako pritegniti ljudi na vas. Delegat iz Brežic je izrazil misel, da bi bilo treba urediti prejemke traktoristov in njihovih dokončno kvalifikacijo z izpiti. V Novem mestu se bodo novembra začeli posebni tečaj za traktoriste in vodje kombajnov. Predstavniki oblasti in množičnih organizacij so nato povedali nekaj svojih misli, nakar je tovariš Goršič v svojem govoru pohvalil naše delo in poudaril, da moramo v bodoče utrjevati občinske odbore Ljudske tehnike in najti stike z

oblastjo, razen tega pa nenehno vzgajati nove kadre in pritegniti mladino iz tovarn. Plenum je ob zaključku sprejel več osnov za delo v zimski dočeli 15. november kot začetni datum vseh občnih zborov tovrstnih društev v okraju, Mesec Ljudske tehnike — november pa naj bi med mladino vzbudil še več zanimanja za naše delo. Delegati so zadovoljni zapuščali zasedanju, vedoč, da doseženo delo ni bilo zaman in da bomo izpolnili nalogo, ki nam jo je zadal predsednik centralnega odbora Ljudske tehnike tovariš Luka-Leskošek.

„BELI AZIL“ v Kostanjevici

Predzadnje nedelje je bila v izvedbi zasedanje gledališča Marijana Dolinarja v Kostanjevici za krti premiera Budakovega komornega večera »Beli azil«. Predstava je bila praznik slovenske besede in občinstvo jo je tolo sprejelo. Večer ima več posebnosti. Kot prvo je treba omeniti, da predstava ta večer prijetno srečanje z Grumovo umetniško besedo, ki predstavlja veliko literarno delo v razdobju med Cankarjem in Prežihom. Doslej je bila ta beseda širšemu krogu skoraj povsem neznan, dokler ni prednedavnim izbor Grumovega večera. Grum — nekdanji dijak novomeške gimnazije je bolj znan po svojem gledališkem delu »Dogoček v mestu Gogi«, ki je že zale široki krog slovenskega gledališkega občinstva in pesni med trajne vrednote slovenske gledališke kulture.

da je uspešno in obduodvanja vredno. Njegov nastop med kostanjevskim občinstvom je to še ankart potrdil. Dolinarju je uspelo, da se je naše občinstvo srečalo s tem tako samoniknim in obduodvanja vrednim pisateljem. L. S.

Še teden dni bo v Kostanjevici razstavljal slikar Rudi Simčič iz Ljubljane. Vse okolične vabimo na to lepo in bogato razstavo. — Na sliki: RUDI SIMČIČ — VOJNA barvna monotipija

Še teden dni bo v Kostanjevici razstavljal slikar Rudi Simčič iz Ljubljane. Vse okolične vabimo na to lepo in bogato razstavo. — Na sliki: RUDI SIMČIČ — VOJNA barvna monotipija

Prosvetni delavci novomeške občine so zborovali

Preteklo soboto se je zbralo 129 prosvetnih delavcev iz novomeške občine in v sindikalni dvorani v Novem mestu položilo obračun dela v lanskem šolskem letu. Tako predsednik ing. Zobeč kot tajnik prof. Bačar sta razčlenila dejavnost Društva učiteljev in profesorjev, v katerem je v lanskem letu članov ter je v novomeškem okraju največja organizacija te vrste. Ugotovila sta, da je stanje ušnega kadra v tej občini dobro in po statističnih po-

datkih manjka le 15 učnih moči. Vendar pa je stanovanjsko vprašanje občine in v sindikalni dvorani v Novem mestu položilo obračun dela v lanskem šolskem letu. Tako predsednik ing. Zobeč kot tajnik prof. Bačar sta razčlenila dejavnost Društva učiteljev in profesorjev, v katerem je v lanskem letu članov ter je v novomeškem okraju največja organizacija te vrste. Ugotovila sta, da je stanje ušnega kadra v tej občini dobro in po statističnih po-

November - mesec tehnike v šolah

Centralni odbor Ljudske tehnike Jugoslavije je razpisal v novembru po vsej državi akcijo, posvečeno tehniki na naših šolah. V programu te akcije so v glavnem iste naloge, kot jih je vsebovala lanskega akcija Tehniško pionirjev in mladini ter sku-

Prav gotovo pa ta akcija ne sme biti le naloga LT in šol, temveč splošna naloga oblasti, ustanov, družbenih in gospodarskih organizacij. Predvsem moramo skupni močmi prispevati k čim hitrejši preobrazbi pouka v osemletnih in ostalih šolah. Za to pa so potrebna materialna sredstva, učila in druge stvari, ki omogočajo kvaliteten pouk v duhu nove šolske reforme. Ena največjih nalog naj bo razširitev odbora LT po občinah, pomoč šolam pri opremljanju šolskih delavnic in učivstitev Ljudske tehnike med mladino in pionirji, mladini tehniški in zadržniki. V novembru naj bo več predavanj, razstav, filmskih predstav, obiskov v tovarnah in podjetjih, pri tehničnih enotah JLA itd. Ustanovljene občinske komisije za tehnično vzgojo mladine bodo skupno z občinskimi odbori LT prav gotovo našle dovolj načinov in oblik dela.

da bo akcija v novembru res uspešna. V našem okraju bodo v tem mesecu v MOKRONOGLU, kjer so ob spomladanskem razpisu tekmovalci prejeli III. nagrado, svečano odprli delavnico za tehnični pouk. V SENTJERNEJU bo s pomočjo DPM in tamkajšnjih podjetij začela delovati tehnična delavnica. Prav tako so osemletki v SMARJETI, kjer jim bo orodje dano osnovno za nadaljnje delo v tehnični dejavnosti. V občini SEVNICA je oblast kupila kinoproyektor, s katerim bodo prirejali po vseh šolah filmske predstave v DOBU. V DOBU bodo v novembru ukvarjali v okviru LT tudi s fotografiranjem, razen tega pa naravnih in podjetjih, pri tehničnih enotah JLA itd. Ustanovljene občinske komisije za tehnično vzgojo mladine bodo skupno z občinskimi odbori LT prav gotovo našle dovolj načinov in oblik dela.

SKEM in BREŽICAH so že lani uvedli v šolah pouk o cestno prometni predpisi. Mesimo, da bi bilo zelo priporočljivo, da bi iz vzgled povzeli tudi druge šole v novomeškem okraju. Junija ob koncu šolskega leta pa bi pionirji priredili tudi praktične nastope in opravila iz te. Sprito tako več lanskega prometa in cestah in številnih nesreč je ta dejavnost LT zelo važna. Končno naj bi v mesecu tehnike v šolah pionirski odredi našli pokrovitelje, ki naj bi njihove tehnične krožke podpirali s tehničnimi priborom, odpadnim materialom itd. Odred osemletke v Krškem je navezval tesne stike z bližnjimi letališčem in bodo v tem mesecu obiskali njihov kolektiv. Pripravi smo, da bodo v vsakem kraju podjetja, kmetijske zadruge in druge gospodarske organizacije našle možnost, da podpro take tehnične krožke in prevzamejo patronat nad njimi. Naloga v tej akciji je tudi pridobiti strokovnjake iz podjetij in kolektivov, ki bi bili pripravljivi pomagati tehničnim krožkom v SENTJERNEJU in na primer mizar Miklavčič prevzel vodstvo mizarškega krožka, kar je vse pohvale vredno. Občinski ljudski odbori pa naj bi v proračune za leto 1959 vsa-tili določene zneske tudi za tehnično dejavnost na šolah. Sedaj lahko stavimo za vzgled občine Zuzemberk, kjer je lani, ko je bil izredni proračunskih sredstev podpirajo dejavnost na svojih šolah. Prizadevamo si vsi za večji razmah tehnične dejavnosti na šolah!

JOŽE TRATAR

Ali res že toliko znamo?

Vsi smo, kot dobri in zavedni državljani, že večkrat prisostvovali raznim sestankom. Pobrskajmo malo po spominu in spomnilni se bomo, da na sestankih za ločeno mizo sedi neko človeško čudo, ki ne sodeluje v razpravih, ne daje predlogov, ne zaha, in tudi ne smi. Običajno kajpa znoj od njega, nateza ušesa, divje čečka po nekem papirju, ki se imenuje zapisnik in na njem kolne, da so prav njega izvolili za — zapisnikarja. Direktor, predsednik ali še dale tajnici navodila. Reva se muči in kljub dobri volji ne more zapisati vsega. Vedno znova vprašuje: — Lahko ponovite, prostim. Vsi ti se ne bi mučili, če bi znali stenografirati. V dolejskem listu je bil pretekli mesec trikrat priobčen oglas, da priredi Društvo stenografov in strojevalcev stenografski tečaj. Rejota je bil: pet prijaviteljev. Prijaviteli so same od podjetja pionir v okrajne Ljudske zveze. Prijavitelje smo se vprašali: »Znaš res skoraj vsi novomeški uslužbenec stenografirati?« Odgovorili: jassen: ne! Toda nobeden se ne potruje, da bi znal. Vsi hočejo večje plače, toda brez znanja in ne bi mogli. Pa tudi direktorji, predsedniki in razni taji, ali res ne čutite nobene potrebe, da bi znali vsaj uslužbenec stenografirati? Vsako podjetje bi lahko poslalo na tečaj vsaj po enega.

Član Društva stenografov in strojevalcev je po nekaterih podjetjih in ustanovah sam nabiral ljudi, da jih je nabral toliko, da se bo tečaj lahko začel. Saj ne trdim, da morajo znati vsi uslužbenec stenografirati, toda vsaj eden ali dva. Ugotoviti pa moram takoj, da so pri nas redko podjetja in ustanove, ki imajo takega uslužbenca. Saj ne trdim, da morajo znati vsi uslužbenec stenografirati, toda vsaj eden ali dva. Ugotoviti pa moram takoj, da so pri nas redko podjetja in ustanove, ki imajo takega uslužbenca. F. M.

Športniki za praznik

Pretekli teden je bilo v Novem mestu v počastitev občinskega praznika veliko kvalitetnih in privlačnih prireditev. To vna predvsem za športne prireditve. Letos so športniki res precej prispevali k proslavi občinskega praznika.

GRAZNIK IN HUDETOVA ZMAGOVALCE

Da za vsakoletni tek po ulicah Novega mesta na občinski praznik je bilo letošnje precej zanimivo. Udeležba je bila kar dobra. Tokrat so se tekmovalca udeležili iz domačega društva Partizan. Moški so tekmovali na 1200 m dolgi progi. Start je bil pri postaji v Brkljnu, cilj pa na Glavnem trgu Nastopilo je 9 tekmovalcev. Za prvo mesto sta se borila člana domačega Partizana Groznik in Dergane. Sprva je bil kandidat za zmagovalca še Odravec tekmovalce Udovc, pa je kasneje popustil in se moral zadovoljiti s 3. mestom. Dergane in Groznik sta tekla skupaj vse do cilja. V cilju je bil Groznik za kirino dra, boljji od Dergane, ki je prezagledal popustil. Ta je povedal, da ni vedel, kje je cilj, zato bo treba prihodnjič paziti, dt se ne pozabi na ciljno vrstico ali vsaj otro. Lanski zmagovalce Tekca 28. oktobra, Veselj je Kofeja, se je moral lesto zadovoljiti s petim mestom. Tik pred ciljem ga je v jinaju prehitel se Maznik (N. mesto). Pri ženskah, ki so tekmovalce na 600 m dolgi progi, so nastopile le tri tekmovalke — vse tri uslu-

nice novomeškega Partizana. Prva je bila Hudetova druga Gorinova in tretja Kukmanova. Hudetova in Groznik sta izboljšala lanske najboljše rezultate na teh progah. Po zaključnem tekmu je predsednik sveta za telesno kulturo OBLO tov. Kovačič podelil pokale in diplome. Kot najboljši domači tekmovalci je pri moških prejel pokal Groznik, pri ženskah pa Hudetova. Pokal za najboljšega tujelega tekmovalca je prejel Udovc iz ljubljanskega Odrada.

PARTIZAN ; ŠTUDENTSKI KLUB 31

Da za občinski praznik ne bi ostali brez odbojke, ki je bila doslej sport številna v Novem mestu, sta se pomerili dve moštvici Partizana: študentje, člani Študentskega kluba Novo mesto in odbojkarji Partizana. Študentska ekipa je nastopila oslabljena — brez Simiča in Lapajneti in je podlegla Partizanu z rezultatom 1:3.

USPELA REVILJA TEŽKE ATLETIKE

Prav posrečena je bila zamisel organizatorjev revije težke atletike, kajti tako so novomeški ljubitelji športa seznanili skoraj neznani študentski pionirji. Boks je dolgo nismo videli v Novem mestu, judu, rokoborbo in dviganja uteži pa menda še nikoli, zato ni čudno, če je bila pretekli četrtki pripravna v Dobu Ljudske prosvete akcra polna.

Najprej so nastopili tekmovalci judu-japonske športne panoge, ki je dosejala velik razmah v svetovni, Priказali so umešnost, nagcve, umešnost obrambe pred napadali in nato še nekaj borb za točko. Tudi rokoborba je pritegnila pozornost številnih gledalcev. Videli smo dve borbi v klasičnem grško-rimskem stilu in eno borbo v prostem stilu. Tudi tu so nastopili državni prvaki. Ena najbolj zanimivih točk sporeda je bila, dviganje uteži. Predstavljali so se trije kvalitetni dvigalci, državna prvaka Jenko in Colarič ter Testator. Priказali so vse tri načine dviganja, ki sestavljajo olimpijski triatlon — dvig težno, v potegu in sunkinoma. Največ je seveda dvignil Colarič, ki je absolutni državni prvak v potegu tekmovalci. V dviganju sunkoma se je zelo približal svojem najboljšemu rezultatu — 151 kg, saj je dvignil 150 kg težko ročko. Boks je panoga, ki je pomekod zelo priljubljena. Tu so nastopili trije pripravi, se kaj podobnega, saj so že športne panoge, ki jih malo poznamo ali pa sploh ne.

Peovski zbor sevniskih pionirjev

Advertisements for 'Ne tako, ampak...' featuring various goods and services. Includes text like 'Živilski trg v Novem mestu je kakor izpremenjen, odkar sloni pod »jurčiki« cenik in se iz stanje nad glavami prodajalcev oglada zvočnik. Gospodinje so razumele, da je ukrep občinskega ljudskega odbora v njihovo korist. Odločno obstajajo prodajalke in zahtevajo prodajo po določenih cenah.' and 'Tajniki in podobni razgovori so kaj pogosti. So pa tudi izjeme. Tako je v petek, 31. oktobra, neka gospodinja (njen mož je v službi pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu) pri nakupu jajčk, medtem ko so ostale gospodinje zahtevale od kmetice naj jih prodajo po 20 din, izjavila: »Jaz jih bom plačala po 23 din, kar dajte jih. Moj otrok mora jesti jajčka!« In drug primer: Gospodinje stojte okoli kmetice, ki prodaja krompir po 15 din, ter zahtevajo naj ga prodajo po 12 din, kot je določena cena.'

Zapisano na trasi

Zdaj je taka fotografija res še samo prijeten, lep spomin...

on srečuje prvič. Oba imava še malo let in nemara se prav zato zdi mama, da Krka očarljivo žubori, čeprav se dobro spominjam, da je še danes popoldne bila kalna in nepri- vačna.

Prijateljstvo

pretrgoma stoji ravno, bi najraje viknil iz vsega grla: «Eeeeee!»

Njegov vzklík je ostal brez odmeva. Pogoltnila ga je vlažna noč. Le za trenutek je za- trepetal v grmovju ob reki, nato je povsem utihnil.

Toda v meni odmeva ta glas tisočkrat močnejše. In ko Ognjenova roka počiva na moji rami, čutim, da imava iste misli in želje. Kakor da sva že nepopisno dolgo časa skupaj. In vendar sem Ognje- na nočjo srečal prvič! Oh bel- li, z rdečimi črtami obrobljeni trasi, ki se zgloblja v nedogled.

Mladenič s številko 3972

«Obtoženi Malenković, bi radi še kaj povedali, preden se sodišče umakne za dokončno odločbo?»

«Ne. Ničesar več nimam po- vedati.»

Visok, krepak mladenič z bujnimi črnimi lasmi, s širo- kim tožnim obrazom je stal med dvema, ki sta bila oble- čena v modro uniformo. Vrata na hodnik, iz katerega se pri- de v prostore z železnimi kri- ži na oknih, so se odprla in vsi trije so odšli skozi. Potem so za Acom zaklenili visoka lesena vrata, z okencem v sre- dini. Skozi to okence je dne- ve in dneve opazoval stražar- ja, ki je hodil pred njegovo celico...

Avtomobil težak 41 kg

Moskovska tovarna «Geor- gi» je začela izdelovati majhne dvosedezne potniške avtomo- bile, težke samo 41 kilogra- mov. Karoserija avtomobila je izdelana iz neziomljivega ste- kla.

Tunel nad oblaki

V Kirgistanu gradijo nu nadmorski višini, ki je enaka najvišji gori Evrope, 2,6 km dolg tunel. Tako bodo skraj- šali pot med severnim in juž- nim delom dežele za 800 km.

Ko pa je za njegovim hrb- tom ostalo sivo poslopje, ki ga je s svojo resno bomo spominjalo na dneve, preživete v petepa- nju, drobnih jatvinah, na vož- nje z vlaki, ki so ga brez voze- nega listka vozili po svojih železnih cestah, na noči v kolo- dvorskih čakalnicah in zaka- lenih podeželskih kavarnicah po Slavoniji — takrat se je nekaj v njem do kraja zrušilo. Nekaj njegovih novih jaz je ponavljal z razburjenjem, ki mu je divje butalo v ošrčju: Ni- koli več, nikoli več...

»Res je, napis sem se... od veselja, spričo nečesa, kar se svoj živi dan nisem bil občut- til. Od sreče... saj me razume- mete, tovariši, kajne? Samo od sreče. Dokazal vam bom, da govorim resnici!«

»Pomnil na prvo pomladno ze- lenje. Skušal sem si predstavi- ti tistega Aca, ki je bil v pomladnem jutru prišel iz si- vega, resnega poslopja. Pa mi ni uspelo. Domislil sem se le številke: 3972.»

V Zagrebu je dobil zaposli- tev. Kot delavec. Skromno. Z iskrenim zadovoljstvom in ra- dostjo, da je ponovno sprejet v skupnost ljudi, ki si pošte- no služijo svoj kruh. Nekateri njegovih tovarišev so se bili vrnili iz brigade pa so mu navdušeno pripovedovali o trasi, o tabornem ognju, o udarništvu, o veselju, pojoči mladosti.

In odločil se je, se prijavil. V sončnem avgustovskem ju- tru ga je vlak znova popeljal, tokrat v brigado.

Delal je že od prvega dne kot eden od najboljših briga- dirjev. Po prvi dekadi je bri- gada prvič postala udarna. Vsi so bili srečni, Aca še posebno. Še nikoli dotle ni bil občutil tako iskrenega veselja... T- stí večer so ga našli pijanega z razbitimi čeljustmi in s sto sedemdeset dinarji v žepu, na- mesto treh tisočakov, ki jih je imel še popoldne...

»Kaj prided v Drago, vprašaj le za Aca, saj me vsi po- znajo...«

In podzavestno sem se pomnil na prvo pomladno ze- lenje. Skušal sem si predstavi- ti tistega Aca, ki je bil v pomladnem jutru prišel iz si- vega, resnega poslopja. Pa mi ni uspelo. Domislil sem se le številke: 3972.»

Zgodba o dečku s pašnika

»Malega Čeda mi je bil pred- stavljen poslovođa gradbinske- ga podjetja «Beograd».

Rojen je bil v okolici Zvor- nika. Ostal je že zelo zgodaj čisto sam in si kot slabotni otrok nekako začel služiti kruh. Njegovi vrstniki so ho- dili v soljo, on je pa varoval ž- vino na paši ali delal na divorščih vaških gospodari- ev. Iz leta v leto. Ko pa so letos fantje v njegovi vasi začeli govoriti o delovni akciji na avto cesti, niti za hip ni pre- mišljeval. Vedel je, da po red- ni poti ne bo prišel daleč. Go- spodar bi zvedel... Zato je v zavetju tople juljske noči zg- inil iz hleva, v katerem je spal, v temo, kakor da beži z ro- bije, na katero je bil po kri- vicji obsojen. Kam, tega še ni vedel. Vedel pa je, da neke daleč, kilometre in kilometre od njegove vasi, prav taki fantje in dekleta, kot je on, prostovoljno gradijo novo, ve- liko cesto, in da za svoje delo mimo raznih priznanj dobijo tudi novo olivnozeleno unifor- mo.

»Potem mi je še dolgo mahal iz avtomobila. In moral sem mu obljubiti, da ga bom obi- skal v naselju.»

»Kaj prided v Drago, vprašaj le za Aca, saj me vsi po- znajo...«

»Kaj prided v Drago, vprašaj le za Aca, saj me vsi po- znajo...«

In povedali so mi njegovo zgodbo.

»Kaj prided v Drago, vprašaj le za Aca, saj me vsi po- znajo...«

»Kaj prided v Drago, vprašaj le za Aca, saj me vsi po- znajo...«

»Kaj prided v Drago, vprašaj le za Aca, saj me vsi po- znajo...«

»Kaj prided v Drago, vprašaj le za Aca, saj me vsi po- znajo...«

Prestavljali so hribe in jih znova gradili tam, kjer je to bilo potrebno. Jurij je sledil jurisu, na grafikonu pa so rasli kubiki, tisoče, desetstisoče kubikov. Tu je mlada generacija naših narodov znova potrdila, da prav v ničemer ne zaostaja za borbenostjo Skojevcev in za požrtvovalnim pletom ter ljubeznijo do domovine, ki jo je tako plemenito izpričal v osvobodilni vojni naš mladi rod.

Lovske novice

29. novembra letos bo okrajna lovška zveza Novo mesto prvič razvila svoj prapor. Ta sloves- nost bo združena z vsakoletno lovsko brakado na Frati. Tu bo tudi slavnostna seja okrajne lov- ske zveze, komemoracija padlim borcem-partizanom, kurili pa bodo ob spomeniku tudi kres. Naša okrajna lovška zveza bo prva jugoslovska lovška orga- nizacija, ki bo imela svoj pra- por.

Letos je v naših loviščih malo zajcev, ker je lansko prvo leglo uničil mraz pa tudi začela bo- lezen tulamerija redči njihove vrste. Ta bolezen je razširjena najbolj na Hrvaškem in v Sr- biji. Domnevajo, da jo prenaša pižmovka, ki je bila leta 1962 prenešana iz Colorada (Ameri- ka) na Češko in se nato razširi- la ob rekah do nas.

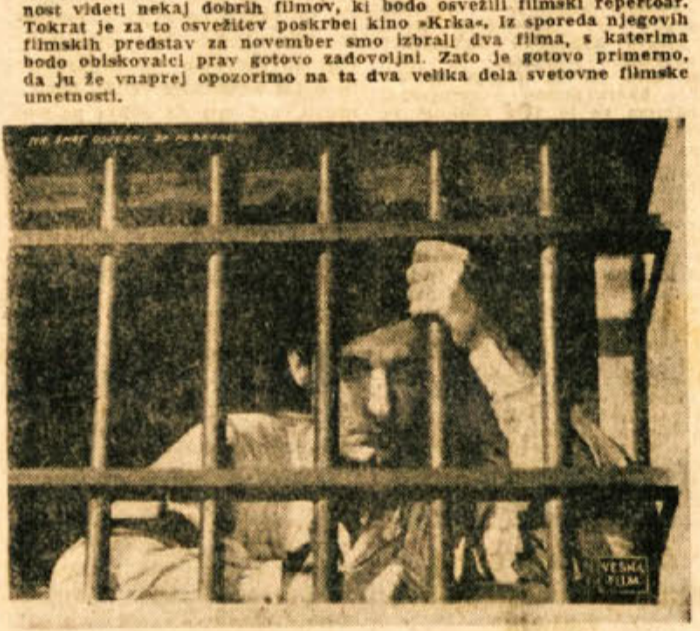
Prejšnji mesec so bile v Treb- njem, v Črnomlju in v Novem mestu ocenitve lovskih psov gončev. Sodniki republiške lov- ske zveze so ocenjevali telesno konstrukcijo in terensko delo

»Vest, slučajno sva imea isto poš...«

Videli bomo dva velika filma

Prvi je film «Helena in možje» velikega režiserja Jeana Renoir- ja. Izrazilo pa slavni igralci Ingrid Bergman, Jean Marais in Mel Ferrer.

Drugi film, ki bo na sporedu v «Kriki in ki naj vam ga pred- stavi, je stvaritev režiserja Roberta Bressona in nosi naslov: «NA SMET OBSOJENI JE POBEGNIL». Glavna vloga igra Fran- çois Leterrier.

Gospodična Cicifuj

»Kar pogovoriva se o tem, lepotečka! Kaj misliš, ali bi mi bili zdaj tu, če bi bilo kaj poguma v njih?«

Razvnel se je: »Njihovi gospodarji smo! Francija je naša!«

Sunkoma je zapustila njegova kolena in padla nazaj na svoj stol. Vzdignil se je, iz- tegnil roko s kozarcem do sredine mize in ponovl:

»Vse je naše, Francija in njeni gozdovi in njena polja in njene hiše!«

Ostnil so bili tako močno vinjeni, da se iz njih utrvalo »ojško navdušenje, pra- vi zanos surovežev; zgrabili so za kozarec, zavpilili: »Živio Prusija!« in jih izpilil na dušek.

Dekleta niso ugovarjala, morala so mol- cati, kajti prevzel jih je strah. Celo Rachel je umolknila, bila je brez moči, da bi mo- gla odgovoriti.

Tedaj je markiz postavil na glavo židi- nje svoj stekleni kelh, ki si ga je iznova napolnil s šampanjcem, in vzklilnil:

»Naše so tudi francoske ženske!«

Poskočila je tako hitro, da se je kristal- ni kozarec prevrnil in kakor pri krstu izlil rumeno vino na njene črne lase, potem pa padel na tla in se razbil. Z drhtečimi ustni- cami je kljubovala pogledu častnika, ki se je še vedno režal, divja jeza ji je tako davila glas, da je zajecjala:

»To ni res, to ni res! Zato vedite, da francoskih žensk ne boste imeli!«

Sedel je, da bi se mogel po mili volji prepustiti smehu, in iskal pariški naglas svojim besedam:

»Ti si pa topra, sares topri! Kaj pa po- tem iščeš tuki, punčka, kaj?«

Obstala je vkopana in za nekaj hipov je umolknila, ker v svoji zmedenosti ni takoj razumela, ko pa je doumela, kar ji je rekel, mu je užaljeno silovito vrgla v obraz:

»Jaz? Vedi, da nisem ženska, temveč vlačuga, in da so le vlačuge primerne za Pruse!«

Oklofotal jo je na vso moč, še preden je končala; ko pa je v drugo vzdignil svojo roko, razdivjan od besa, je pograbil na mizi desrtini nožič s srebrnim rezilom in mu ga tako naglo, da prvi mah ni bil nič videti, zasidila naravnost v vrat, prav v jamico, ki se pod njo začejajo prsi.

Besedo, ki jo je izrekel, mu je prerzalo

Strelci za občinski praznik

Strelci so občinski praznik ob- šine Novo mesto proslavili s tek- movanjem za prehodni pokal mestne občine. Letošnje tekmo- vanje je organiziral lanskoletni zma- govalec strelske družine «Pionir». Udeležba na tekmovanju je bila zadovoljiva. Tekmovanje se je odvijalo v streljanju z zračno puško in je lahko posamezni tek- movalec dosegel 200 možnih kro- gov.

Konkurenca za prvo mesto ni bila huda; že od samega pričet- ka tekmovanja je veljala za fa- voritna ekipa «Pionirja», ki je pre- močno osvojila prvo mesto z od- ločnim rezultatom. Zmagovalna ekipa je prešla prehodni pokal mestne občine, najboljši posamez- nik vsake ekipe pa še praktično nagrado.

Ob tej priliki lahko pohvalimo dobro organizacijo strelcev SGP «Pionir» in mestno občino, ki je finančno podprla to tekmovanje.

»Vest, slučajno sva imea isto poš...«